

Déryné

magazin

**Színház
mindenkinek!**

Interjú
Kis Domonkos Márkkal

**A rózsá neve:
Déryné**

Egy jázsági
sváb lány tündöklése

Bemutatkozik

A Déryné Társulat

Déryné

program

www.deryneprogram.hu

TARTALOM

<i>KÖSZÖNTŐK</i>	<i>4</i>
<i>NÉVADÓNK</i>	<i>12</i>
<i>A DÉRYNÉ PROGRAMRÓL</i>	<i>20</i>
<i>INTERJÚK</i>	<i>22</i>
<i>EREDMÉNYEINK</i>	<i>38</i>
<i>ALPROGRAMJAINK</i>	<i>40</i>
<i>TÁRSULATUNKRÓL</i>	<i>62</i>
<i>TÁRSULATUNK TAGJAI</i>	<i>66</i>
<i>SZAKMAI KÖZREMŰKÖDŐK</i>	<i>76</i>
<i>DÉRYNÉ KÖZPONT</i>	<i>88</i>
<i>ELŐADÁSAINK</i>	<i>94</i>

FEKETE PÉTER

KULTÚRÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

KEDVES OLVASÓ!

Így ír Márai Sándor gyermekkorának várakozásáról:

„Gyermekkorunkban e hónap első napján árkus papírra, kék és zöld ceruzával, karácsonyfát rajzoltunk, karácsonyfát, harmincegy ággal. Minden reggel, dobogó szívvel, megjelöltük, mintegy letörtük e jelképes fa egyik ágát. Így közeledtünk az ünnep felé. E módszerrel sikerült a várakozás izgalmát csaknem elviselhetetlenné fokozni. A hónap közepe felé, amint közeledett az ünnep, már állandóan lázas voltam, esténként félrebeszéltem, hideglelés dadogással meséltem dajkámnak vágyaimról. Mit is akartam? Gőzvasutat és jegylyukasztót, igazi színházat, páholyokkal, színésznőkkel, rivaldafénnyel, sőt valószínűleg kritikusokkal és azokkal a szabónőkkel is, akik megjelennek a főpróbákon, és rosszakat mondanak a darabról.”

Nem véletlen, hogy az egyik legnagyobb múlt századi írónk gyermekkorának adventi várakozását egy megelevenedő színházi képpel és a kép mögött írói eszközökkel sejtett egész világgal illusztrálja. Ezt jelenti, ezt jelentheti ugyanis ma is számos gyermeknek, ha el tud jutni egy-egy előadóművészi intézménybe, meg tud nézni egy darabot, el tud merülni a darab varázsában, hogy aztán képzeletében tovább is éljenek a látottak.

Sokak számára a színház ritka élmény. Ezért is hiánypótló kezdeményezés a Déryné Program, melynek elsődleges célja a színházi kultúra eljuttatása a kistelepülésekre, valamint azokra a területekre, ahol korlátozott az e javakhoz való hozzáférés. Akár földrajzi, akár anyagi oldaláról vizsgáltuk, létező és megoldásra váró feladattal találkoztunk.

Ennek fel- és megoldását jelenti ez az országosan elindult program. Minőségi és igazi élményekkel gazdagodnak azok a nézők, akik nem engedhették meg maguknak a színházba járást. És ennek, ha jobban belegondolunk, csak előnyei vannak, minden szempontból. Ha valaki megtapasztalja a jó színházat, átéli az igazi katarzist, annak igénye lesz ennek folytatására, megisméltlésére. Formálódik műveltsége, világ-

ról vagy az emberről alkotott képe, esztétikai igényessége. E programnak nem titkolt stratégiai célja ez is, hiszen ez a kulturális beruházás középtávon is gyümölcsöt hajt: a kulturális hozóférés tekintetében hátrányos helyzetű térségekben is le fogja rakni a minőségi kultúrafogyasztás alapjait. S ez egy olyan erős alapozás lesz, amelyre aztán bátran építkezhetünk, egyre szélesítve a műveltséget és tágítva az erre fogékonyság igényét.

A jó színház után elindulhatnak a társművészeti produkciók is ezekre a településekre, és az egyre nyitottabb közönség egyre nagyobb számban jelenik majd meg a nézőtérén. A Déryné Program körültekintő és gondos elindítása szinte erkölcsi kötelességünk volt: ne hagyjuk lemorzsolódni, aki nem engedheti meg magának a kultúra fogyasztását és élvezetét, hanem vonjuk be őket is ebbe a kulturális erőterbe.

Hiszen így leszünk, a közös tudás és közös kulturális-művészeti élmények segítségével egy közösség, egy nemzet, egy haza.

Fekete Péter
kultúráért felelős államtitkár

A close-up portrait of Attila Vidnyánszky, a middle-aged man with short, graying hair and a goatee. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. He is wearing a dark, collared shirt. The background is solid black, and the lighting is dramatic, highlighting the contours of his face.

VIDNYÁNSZKY ATTILA

RENDEZŐ, A DÉRYNÉ PROGRAM KEZDEMÉNYEZŐJE

A TALÁLKOZÁS REMÉNYÉBEN...

Közel két évtizedes álmom vált valóra a Déryné Program beindításával. Régóta szeretném, ha a vidéki városaink, falvaink nemcsak a hahnihuszárok felvonulási terepe lenne, hanem az őket megillető minőségi kulturális programokon vehetnének részt azok az emberek, akik különböző okok miatt akadályoztatva vannak abban, hogy útra keljenek egy-egy kőszínházba. Az utóbbi évtizedekben javarészt magukra hagyta őket a színházi szakma, de ennek a hálátlan időszaknak vége. A Déryné Program minden művésze nevében mondhatom: útra kelni számunkra nem kényelmetlenség, hanem hivatásunk legszebb szolgálata. És a drámatörténet bizonyítja: adni tényleg öröm.

Figyeljék meg, hány színházi rendező vitte színre Szigligeti Ede Liliomfi című vígjátékát! (Én sem kerülhettem el...) A vándorszínészet aranykoráról szóló dráma ugyanis minden színházi emberben felszít egy mély, szinte gyermeki szenvedélyt: a színjátszás nehézségét és örömét. Még a legkomorabb művészek sem tudnak ellenállni a Liliomfi, vagy általában a vándorszínészet témájának, mert a szertelen játszókedvben mindannyian osztozunk. Nem véletlen, hogy a kevés igazán átütő és ízléses magyar filmvígjáték egyike Makk Károly önfeladott Liliomfija, amely egy olyan korszakban – a rettegett 1950-es évek-

ben – okozott örömet a nézőknek, amikor kevés alkalom volt a nevetésre. Vagy ott van a felejthetetlen svéd rendező, Ingmar Bergman! Ő sem éppen szertelen humoráról volt híres, A hetedik pecsét című, 1957-es klasszikusában mégis frivol sakkjátszmába kezd a középkori lovag a halállal. De a film leginkább szeretetre méltó szereplői mégiscsak a vándorszínészek, akik a pestis idején járják a vidéket, hogy az aggodalomtól és gyásztól elnehezült lelkeken könnyítsenek. Az ő társaságukban kisüt a nap a zord északi tájon. Kedves, időnként vastag humoruk, esendőségük érezhetően derűt hoz mindenki számára, amerre csak járnak.

Egy nehezen kiismerhető járvány miatt a mi életünknek is része lett az aggodalom, a Déryné Program célja sem lehet most más, mint ami Ingmar Bergman és Makk Károly szereplőie volt: a személyes találkozás örömeiben feloldani nehézségeinket. 2020-ban már volt szerencsénk néhány előadást megtartani, de társulataink egy ideje ismét kényszerű szünetet tartanak. Együtt várjuk Önökkel, hogy elvonuljon a járvány, mert mi készen állunk a játékra. Remélem, hamarosan találkozunk!

Vidnyánszky Attila

rendező,

a Déryné Program kezdeményezője

KIS DOMONKOS MÁRK

SZÍNműVÉS, A DÉRYNÉ PROGRAM IGAZGATÓJA

SZERETETTEL KÖSZÖNTÖM A DÉRYNÉ MAGAZIN OLVASÓIT!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy egy ilyen fontos, és az egész országot átfogó missziónak lehetek a vezetője, mint a Déryné Program. Vallom, hogy a kultúra mindenkié, és a minőségi színházi előadás nem csak egy szűk elit kiváltsága. Küldetésünk, hogy mindenki színházi élményhez jusson, függetlenül attól, hogy hol él.

A négy alprogramon - Országjárás, Vándorszínház, Barangoló, Társulat - keresztül széles körben lefedve támogatjuk a magyar színházi szakma ez idáig perifériára szorult területeit. Ezekről a későbbiekben olvashatnak bővebben.

Mára elkészült a Déryné Központ is, amely az alkotási folyamatok helyszíne. Az előadások innen kelnek majd vidéki útjukra. És hogy „mi célja az örökös kóborlásnak”? Azt gondolom, hogy azok a színészek, akik eddig a Déryné Program keretében eljutottak Magyarország kistelepüléseire, tudják a választ. Az a szeretet, hála és öröm, amivel fogadták őket, sehol máshol nem tapasztalható. Óriási a kultúraéhség kis falvainkban. A Déryné Programban ezért dolgozunk minden nap, hogy ezt az éhséget csillapítsuk.

Kis Domonkos Márk
színművész, a Déryné Program igazgatója

DÉRYNÉ SZÉPPATAKI RÓZA SZOBRA A BUDAPESTI HORVÁTH KERTBEN

NÉVADÓNK

„De mi a célja az örökös kóborlásnak? ...Talán semmi. Olykor mégis azt hiszem, van valami titokzatos célja. Olykor úgy gondolom, mi egy láthatatlan kincset viszünk magunkkal, amelynek bizonyos időre el kell érkeznie valahova. Most mi visszük, ha kidőlünk, vállára veszi más, de egyszer csak elérkezik oda, ahol szükség van rá”

Részlet a Déryné ifjasszony című előadásból

A RÓZSA NEVE: DÉRYNÉ

Déryné Széppataki Róza nevét mindenki ismeri – holott férjét nélküle talán már régen elfelejtettük volna, a Széppataki pedig felvett név volt. A Kárpát-medencei élet sajátossága, hogy a reformkor nemzeti ébredésének egyik vívmánya, a magyar nyelvű színjátszás népszerűsége nagyrészt egy jászági sváb lány tündöklésének köszönhető.

„Havi ezer forintot tenne ki az, amit ma megint rám sóztak az adóhivatalban. Hát honnan vegyem? Ha ezt mégis kinyögném, holnap megint kitalálnak valamit”

– panaszkodik a magyar társulat vezetője Kalmár László 1951-es, *Déryné* című filmjében. Ehhez teszi hozzá a jelenetben az egyik meglett színész:

„Bezzeg a német színház nem fizet adót...”

Majd egy másik így emeli a tétet:

„Tízezer forint szubvenciót kapnak Bécsből.”

TOLNAY KLÁRI A DÉRYNÉ CÍMŰ FILMBEN

A társaság már-már borba fojtaná bánatát, amikor is az egyikük öntudatra ébred:

„Magyar teátristák vagyunk, az a hivatásunk, hogy hirdessük a magyar kultúrát. Nyomorúságos bódé a Hacker szála, ahol játszunk, de mégis csak az egyetlen magyar teátrum Pesten. Nagyon jól tudják odafönt Bécsben, mit jelent az, hogy Pesten egy szegényes bódében esténként százan és százan hallgatják csillogó szemekkel a magyar szót. Ostromlott vár a magyar teátrum, meg kell azt védenünk, és ha ki akarnak éheztetni

minket, akkor sem szabad szétszaladni, megadni magunkat. Játsszani kell tovább, majd fizetjük az adót. Ha marad valami, azt elosztjuk, ha nem, hát koplalunk!”

Hogy a filmművészetben a kommunista sematizmusnak nevezett időszakban kinek szólt ez a rebellis beszéd (mindenki talpig sujtásos viseletben), azt már sosem tudjuk meg. De talán nem is annyira fontos. A lényeg, hogy a reformkori asztalnál mindenki elkötelezi magát a magyar nyelvű társulat – és a koplalás – mellett. Közük a fénylő hangú énekesnő, Róza.

JELENET A DÉRYNÉ CÍMŰ FILMBŐL

(Tolnay Klárának Gyurkovics Mária kölcsönözte a szerephez szép szopránját.) Mellette egy nem túl jelentős alak, Déry István. Olyan az ő kapcsolatuk, mintha megfordítanánk Columbo és felesége viszonyát. Déry gyakorlatilag láthatatlan maradt tündöklő felesége mellett.

A filmbéli asztali beszélgetés valamikor 1812-ben játszódhatott, hiszen ekkor elégei meg a mai Károly körúti Hacker szála (táncterem) másik társbérőjét a magyar kompánia. Dérynéék eztán a Rondellába költöznek, majd három évvel később – a budavári épület lebontása miatt – Miskolcra. Az útra kelő Második Pesti Magyar Játékszíni Társaság kalandozását, s ezzel Déryné színészi és operaénekesi diadalmenetét már nem követte a társulat komor tagja, aki a pesti színlapon Békési Józsefként szerepelt, és saját bevallása szerint Othellóként alakított maradandót. A „delectans actorként”, vagyis műkedvelő színészként titulált, sudár termetű, de nem szép arcú (legalábbis Déryné szerint nem az) férfi több volt, mint Déryné sok hódolója közül az egyik reménytelen. Persze az ő szerelme is hiábavalónak bizonyult, de munkássága a legkevesbé. Katona (Békési) József bár szemérmes szerelmes volt, egyszer azért szint vallott. Igaz, kétértelmű módon.

„Holnap jókor haza kell utaznom. Én magát véghetetlen szeretettel szeretem, s lelkemben hordom képét, mióta először színpadon megláttam

játszani, s ezen szende képet fogom titkon keblembe zárva hordani végleheletemig. Ha meghallgat, s hajlandó hozzám, egy darabka rózsaszín szalagot, ha meg nem hallgat, egy darabka fekete szalagot zárjon a felelethez. E két szín fogja éltém irányát kormányozni. Ha rózsaszín lesz a jel, félév múlva visszatérek Pestre, és akkor bővebben fogok nyilatkozni: ha fekete lesz, akkor szívem örökre gyászolni fog.

K. J.”

Csakhogy a Bánk bán későbbi szerzője nem tudhatta, hogy Dérynének annyi néma hódolója akadt, hogy a K. J. monogram számára komoly dilemmát okozott, mert inkább Kacsokovics Jánossal azonosította a levél szerzőjét, nem pedig – ahogyan visszaemlékezéseiben írta – a „nagy különönc, szörnyű komoly mindig, s igen rövid beszédű” Katona Józseffel. S ezzel még nincs vége a félreértések szomorú játékának.

Drámaírónk visszatért Kecskemétre, ahol sikeres ügyészi pályát futott be, de az irodalmi siker egész életében elkerülte. Egyetlen vígjátékának sorsát maga Déryné pecsételte meg. Az 1814-ben írt *A rózsá, vagyis a tapasztalatlan légy a pókok között* című komédia témáját megtörtént esemény ihlette. Déryné a rózsát, melyet egyik udvarlójától kapott, a másíknak ajándékozta, ami természetesen féltékenységi drámába torkollott.

Enyhítő körülmény Katona számára, hogy a darabbéli hősnő, Deresházyné a rózsát nem egy másik udvarlónak, hanem testvérének adja. A darab sem Dérynéről, sem általában a színészi közegről (mondjuk a beszédes nevű és ledér művésznőről, Nyalóczynéről) nem fest túl emelkedett képet.

De ez még csak elment volna, hiszen műsorra tűzték, a szerepek is ki voltak osztva, de Déryné levetette az előadást. A közönség természetesen nem az intrikák miatt rajongott érte. Herczeg Ferenc 1907-ben megjelent, *Déryné ifjasszony* című

vígjátéka a magyar nyelvű színjátszás indulása mellett két témát dolgoz fel. Az egyik a vérbő mulattatás, amivel a színészek a nézőknek kedveskednek, a másik filozofikusabb, de legalább annyira fontos.

„De mi a célja az örökös kóborlásnak? (...) Talán semmi. – mondja a Déryné Program keretében létrejött Vidnyánszky Attila-rendezés címszerepét alakító Tarpai Viktória. – Olykor mégis azt hiszem, van valami titokzatos célja. Olykor úgy gondolom, mi egy láthatatlan kincset viszünk magunkkal, amelynek bizonyos időre el kell érkeznie valahova.

FORTEPAN / ARCHIV FÜR ZEITGESCHICHTE ETH ZÜRICH / AGNES HIRSCHI

*Most mi visszük, – ha kidőlünk, vál-
lára veszi más, – de egyszer csak
elérkezik oda, ahol szükség van rá.”*

A vándorszínészi életmódot nemcsak magyar sorskérdéssé formálja, hanem általános létállapotunk lenyomatává nagyítja fel. Ez az elmélázó, bölcselkedő hangnem lesz Maár Gyula *Déryné, hol van?* című filmjének sajátja is. Az 1975-ben bemutatott film – főszerepben Törőcsik Marival – elégikus módon ábrázolja a már befutott színésznő dilemmáját. A 18 év távollét után hazatérő Déryné férje egzisztenciális kérdés elé állítja. Vagy beletörődik a gazdag, nemesi életbe, vagy a színházat választja.

Mi már tudjuk a választ. Az 1793-ban született Déryné Széppataki Róza (született Schekenbach, később Schenbach Rozália) élete közel nyolcvan éve alatt számtalan helyen lépett fel, és kápráztatta el a közönséget. Déryné két kötetbe rendezett visszaemlékezései a magyar történelem egy különleges időszakát járják be. A nemzetté válás korában utazta be Magyarországot Kolozsvártól Kassáig, Székesfehérvártól Miskolcig. Alakjának egy színmű, több film állít emléket – és most már egy kulturális mozgalom is. Hosszú pályájának egyik legmegrendítőbb pillanata 1833-ban történt. Ebben az évben, vagyis Katona halála után három, a félreértett szerelmes levél kézbesítése

után harminc évvel ugyanis a kaszai színház bemutatta a *Bánk bánt*. Déryné kiengesztelődése Katona Józseffel drámai, vagy még inkább tragikus erővel bír. Katona ugyanis egyike irodalmi mellőzöttjeinknek. Életében nemcsak a szerelem került el, de a művészi elismerés is. Déryné azonban hozzájárult ahhoz, hogy legalább halála után méltó helyére kerülhessen irodalmi nagyjaink körében. Az ősbemutatón maga Széppataki Róza alakította Melindát, s ezzel a Katonát egykor kikoszorúzó színésznő hozzájárult klasszikus drámánk felfedezéséhez.

Lukácsy György

SZATHMÁRY PAP KÁROLY
LITOGRÁFIÁJA (1834)

A DÉRYNÉ PROGRAMRÓL

A Déryné Program hiánypótló kezdeményezésésként jött létre. Elsődleges célja a minőségi színházi kultúra eljuttatása elsősorban a kistérsülésekre, valamint azokra a területekre, ahol ennek elérhetősége korlátozott.

Emellett hozzájárul a már bejáratott befogadó helyszínek műsorkínálatának színesítéséhez, és a minőségelvű színházi ambíciók fokozásához. Mindez a kultúrához való hozzáférés pénzügyi és földrajzi akadályait hivatott leküzdeni.

A program az alkotóközösségek mozgásterének és érvényesülésének bővítését segíti elő minőségi színházi produktumok közvetítésével, létrehozásával és az ezzel járó költségek nagy részének átvállalásával. Ösztönzi a jelentkező vidéki kőszínházak, társulatok és alkotócsoportok produkcióinak hosszabb ideig történő műsoron tartását. Feloldhatja a befogadó helyszínek finandális kockázatvállalással kapcsolatos dilemmáját,

amellyel a programszervezés során a legtöbben találkoznak. A Déryné Program keretében megvalósuló vendégjátékok esetében nem keletkezik sem az intézmény, sem a közönség számára gazdasági vonatkozású nehézség. Így széles műfaji kínálat és változatos előadói csoportok jutnak lehetőséghez.

A Déryné Program stratégiájához tartozik, hogy elindítson egy öngerjesztő folyamatot is, amelynek alapja a minőségi színházi előadások iránti igény megteremtése és növelése, hogy idővel a jelenleg kulturális hozzáférés tekintetében hátrányos helyzetű településeken, térségekben is erősítsük a minőségi kultúrafogyasztás piaci alapjait.

„Színház mindenkinek!” – a szlogen tökéletesen kifejezi a Déryné Program misszióját: a projekt felvállalása egyrészt a hazánkban található települések feltérképezése, a földrajzi, társadalmi, szervezeti és technikai adottságok megismerése, az igények és fejlesztési lehetőségek felderítése, másrészt a színházi, előadóművészeti alkotóközösségek – már létrejött vagy most készülő – produkciónak megismerése, majd ezen területek legoptimálisabb összehangolása.

A megvalósítás során eddig nem tapasztalt összefogásra számítunk a színházművészet hazai és határon túli szereplőitől is, hiszen a Déryné Program feladatellátása közös érdek. Hiszünk a kultúra osztársadalmi jelentőségében, hisszük, hogy a kultúra a fejlődés fontos hajtóereje.

A close-up, profile view of a middle-aged man with a short, graying beard and mustache, looking towards the right. He is wearing a dark, possibly black, button-down shirt. The background is slightly blurred, showing what appears to be a window with a view of a city or outdoor area.

**„MINÉL TÖBB ILYEN
ÜNNEPET ÉLÜNK MEG,
ANNÁL EGÉSZSÉGESEBB LESZ
A LELKÜNK”**

Interjú Vidnyánszky Attilával

VIDNYÁNSZKY ATTILA

RENDEZŐ, A DÉRYNÉ PROGRAM KEZDEMÉNYEZŐJE

Az idei évben elindult Déryné Program segíti a magyar színházi élet szereplőit, többféle módon támogatja a szakma által eddig elhanyagolt területeket. Legfőbb célja a minőségi színházi élmény eljuttatása azokra a településekre, ahol a kultúrához való hozzáférés kevésbé biztosított. Vidnyánszky Attilával, a Déryné Program szakmai bizottságának tagjával beszélgettünk a személyes indíttatásról, a program missziójáról, a jövőbeni tervekről és célokról.

Mikor merült fel önben, hogy szükség van egy, a magyar színházi szakma minden területét átfogó programra?

Már a debreceni Csokonai Színház igazgatójaként szembesültem azzal, hogy a vidéki településeknek nagy szükségük van értékteremtő produkciókra. Ennek nyomán született meg bennem egy egységes rendszer kidolgozásának ötlete, azzal a céllal, hogy minőségi kulturális programokkal országsszerte segítsük a kistelepüléseket. Elmondhatom, másfél évtizede csapatmunkában dolgoztunk azon, hogy a színházi élet minden résztvevőjét valamilyen formában támo-

gassuk. Rögös volt ugyan a Déryné Program megvalósításához vezető út, ám annál büszkébb vagyok arra, amit az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzeti Színház támogatásával sikerült létrehozni.

Miért a Déryné elnevezést kapta a kezdeményezés?

Mert ő volt a kőszínház előtti világ legnagyobb magyar színésznője. Déryné abban a hőskorban, amikor a magyar színházi élet intézményes keretek közé került, csodálatos, hitteli és küldetés-tudattal teli szerepet vállalt.

Ahhoz, hogy létrejöjjenek, és a vidéki kistérségekbe el is jussanak a produkciók, megfelelő „háttérország” kell. Milyen szervezeti, szakmai szempontok alapján épült fel a program?

Kis Domonkos Márk, a Déryné Program ügyvezető igazgatója progresszív, fiatal, lendületes vezető, aki az elmúlt tíz évben maradandót alkotott azzal, hogy néhány év alatt sikerült elérnie, hogy a Váci Dunakanyar Színház kiemelt státuszt kapjon, aminek köszönhetően a társulata sikerrel vett részt nemzetközi fesztiválokon, de az ő nevéhez fűződik a VÉNégy Fesztivál és Színházi Találkozó létrehozása is. Mindezek elismerésre méltó eredmények, melyek felhívják az ember figyelmét arra a rendkívül ambiciózus és energikus fiatalemberre, aki nem mellesleg lelki és a szellemi értékek terén vallott gondolataival is közel áll hozzám.

Mivel szakmailag olyan magas színvonalú előadásokat várunk, melyek a vidéki közönség szórakoztatására, épülésére, érdeklődésére tartanak számot, arra törekedtünk, hogy színházzakmai szempontból sokszínű csapatot állítsunk össze. Nagyon sokat gondolkodtunk a szakmai összetételről, azt szerettem volna, ha minél több szempont, minél több szegmens jelenik meg.

Kikerül majd a program a Nemzeti Színház védőszárnyai alól?

A koronavírus-járványhelyzet miatt még nem láthattuk, hogyan működik egy teljes évad – hiszen épp akkor tört ki a pandémia első hulláma, amikor a program elindult –, de ha a Déryné Program összes alprogramja be tudja teljesíteni küldetését, akkor a Nemzeti Színház elengedi a kezét. Ugyanakkor mégsem szakadna el tőle véglegesen, mert a Nemzeti Színház a produkcióival nagyon szívesen vállal feladatot a programban.

Hogyan áll össze a befogadóhelyek számára ajánlott előadáslista?

Arra törekszünk, hogy minél változatosabb programokat kínáljunk, hogy minden befogadóhely megtalálja a szívéhez közel állót. A Déryné Program hivatalos honlapján megtalálható produkciókat több pontból álló szempontrendszer alapján értékeljük: a megvalósíthatóság, vagyis hogy minél több helyszínre juthasson el az adott darab, a tartalom, a minőség, a költségek mind-mind szerepet játszanak, és előnyt élveznek a magyar szerzők műveiből készült, közösségépítő üzenettel rendelkező előadások. Hiszünk a színház közösségteremtő erejében, éppen ezért fontos, hogy olyan anyagokat vigyünk a kistérségekbe, melyek megtöltik az emberek szívét, lelkét, erősítik a hitüket, a közösségi hovatartozást. Hiszünk abban is, hogy a Déryné Programmal megtartó erőt tudunk képezni azáltal, hogy a kiürülő falvak, kisvá-

rosok történetén változtatni tudunk. Minél több ilyen ünnepet élünk meg, annál egészségesebb lesz a lelkünk.

Nemrég készült el a Déryné Központ. Mi a funkciója?

Kis Domonkos Márk talált rá a budapesti Reitter Ferenc utcai épületre, és ő segítette a felújítási munkálatok lebonyolítását is. Mérhetetlenül büszke vagyok arra, hogy a Déryné Programnak saját épülete van. A Déryné Központban irodákat, több próbatermet, és egy színháztermet is kialakítottunk. Ez egy remek bázis, ahol az alkotóknak sokféle lehetőséget tudunk biztosítani: a próbatermekben a Déryné Társulat, valamint a Barangoló alprogramba bekerült, próbahelyszínre igényt tartó produkciók próbálnak majd, és ezen előadások bemutatói is szintén az épület falai között valósulnak meg. Fontos, hogy a Déryné Központ nem egy újabb budapesti játszóhely, hanem az előadások innen kelnek vidéki újtjukra.

Bár a tájolás folyamatát a vírushelyzet megszakította, jó pár előadás megvalósult már. Milyen visszajelzések, tapasztalatok érkeztek a befogadók helyektől?

A Déryné Program kezdete óta több mint ötszáz település jelentkezett az értékteremtő produkciók befogadására. Bár a koronavírus következtében

bevezetett veszélyhelyzet miatt sajnos összesen 201 előadásunk elmaradt, a 112 megvalósult vendégszínházi sikeres, és érdeklődésre számot tartó kulturális eseménynek tekinthetjük. Fantasztikus érzés volt megélni azt a tiszteletet, szeretetet, hálát és örömet, mellyel a tájelőadásokat fogadták.

A beérkezett produkciók közül van kedvenc előadása?

Sok kedvencem van, nem tudok egyet mondani. Fabók Mancsi előadásaira, vagy például Besenczi Árpád *A helység kalapácsa* című produkciójára maximális pontszámot adtam azért, mert olyan nagyfokú életigenlés, derű van bennük, melyek miatt néhány órára megfelelkezhetünk a hétköznapi gondjainkról. De említhetném a salgótarjáni Zenthe Ferenc Színházat is, akik példaértékű komolysággal és igényességgel szolgálják ki és szólítják meg a közönséget.

A close-up portrait of a man with short dark hair and glasses, wearing a white shirt. He is looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with warm lighting.

**„A KULTÚRÁHOZ VALÓ
HOZZÁFÉRÉS LEHETŐVÉ TÉTELE,
TÁMOGATÁSA ÖRÖKÉRVÉNYŰ
FELADAT.”**

Interjú Kis Domonkos Márkkal

KIS DOMONKOS MÁRK

SZÍNМŰVÉSZ, A DÉRYNÉ PROGRAM IGAZGATÓJA

„Nagyon fontos volt, hogy olyan emberekkel vágjak bele a munkába, akikkel tudok együtt gondolkodva, egy csapatként dolgozni. Először a jelenlegi közvetlen munkatársaimat kerestem meg és kértem fel.”

Mi volt az első gondolatod, amikor Vidnyánszky Attila a Déryné Program megvalósításának ötletével fordult hozzád? Tudtál azonnal kapcsolódni a program szellemiségéhez?

Rögtön éreztem, hogy ez milyen hatalmas feladat, egy teljes országot lefedő vállalás. Éppen ezért óriási felelősség is, ráadásul egy teljesen új rendszert felépíteni nagy kihívás. Mindez azonban nem aggodalommal, hanem motivációval töltött el, s azóta is maximális lelkesedéssel, kellő „örülettel” vetem bele magam nap mint nap a munkába. Meggyőződésem, hogy hiánypótló és a kulturális aránytalanságokat enyhítő misszió. Nagy megtiszteltetés, hogy egy ilyen fontos kulturális küldetés élén állhatok. Hiszek annak osztársadalmi jelentőségében és közösségfejlesztő erejében, hogy a fővárostól távoli helyszíneken is minőségi produkciók kerüljenek a közönség elé, így igen, azonnal tud-

tam kapcsolódni a Déryné Program szellemiségéhez.

Hogyan fogtál neki a program gyakorlati megvalósításának?

Nagyon fontos volt, hogy olyan emberekkel vágjak bele a munkába, akikkel tudok együtt gondolkodva, egy csapatként dolgozni. Először a jelenlegi közvetlen munkatársaimat kerestem meg és kértem fel. Ezt követően a koncepció kidolgozását kezdtük meg, lefektettük azokat a célokat, amelyeket el akartunk érni a program segítségével és megkerestük a legalkalmasabbnak gondolt struktúrát. Ebből alakult ki a Déryné Program jelenlegi, négy alprogramból álló szerkezete. Az Országjárás alprogram keretében anyagi források biztosításával és koordinációs szerepünkkel színházi produkciók országos utaztatását végezzük. A Barangoló alprogramunk lehetőséget és szakmai támogatást nyújt pályájuk elején lévő előadóművészeknek és kőszínházi struktúráján kívüli alkotóközösségeknek

ötleteik megvalósításához. A Vándorszínház alprogramunk elsősorban a saját előadásaink utaztatását szervezi, előtérbe helyezve az alig néhány száz lelkes települések elérését, valamint a fesztiválok, táborok minőségi programkínálat bővítését. A negyedik alprogramban a 15 fős saját Társulattal, évadonként 3-5 bemutató létrehozását és a program keretében folyó tájolását valósítjuk meg. Ez hosszú, több körös folyamat volt, mely során számos szempontot végiggondolva alakult ki ez a komplex, sokféle kulturális szereplőt megszólító program.

Mit gondolsz miért esett rád Vidnyánszky Attila választása, miért téged szeretett volna a program ügyvezetőjének?

Korábban, még a Magyar Teátrumi Társaság alelnökeként is a befogadó intézmények nehézségeivel foglalkoztam, megfogalmaztuk az igényt egy olyan programra, amely segíti a minőségnövelést. Számos, a területen érintett partnerrel folytattunk egyeztetéseket, így volt rálátásom a témára. Továbbá, akkoriban egy vidéki, főként befogadó színház vezetőjeként számottevő gyakorlati tapasztalatot is szereztem. Talán ez is hozzájárult, hogy rám gondolt Attila.

Ugyanakkor hasonlóan vélekedünk a szakmai kérdésekről és a szellemi értékekről is, ez is alapot jelenthetett a választásnál. Mentoromnak tekintem őt, így a szakmai megtiszteltetés

mellett tagadhatatlanul emberileg is nagyon felemelő volt, mikor felkért a program vezetésére.

A veled készített interjúban nagyon szépen nyilatkozott rólad. Mikorra datálódik a szakmai kapcsolatod, barátságod?

Színművészeti koromban találkoztam vele először, az általa tartott kurzus nagy hatást gyakorolt rám, rengeteget tanultam tőle. Az általa tanultakból máig minden alkalommal sokat merítek színpadra lépéskor. Teljes nyitottsággal és kíváncsisággal fordult felénk, s ez az empátia és érdeklődés megmaradt később is, mikor már színészként, vagy igazgatóként fordultam hozzá tanácsért. Sok munkáját láttam még a debreceni Csokonai Színház igazgatása alatt, és ő is figyelemmel követte a pályámat. Nagyon sok szakmai támogatást nyújtott, amikor színházigazgató lettem.

Hihetetlen bizalomról tett tanúbizonyosságot például, amikor az alig egy éve a vezetésemmel megalapított Váci Dunakanyar Színház mellé állt és koprodukciós partnerként is csatlakozott a munkánkhoz. S utána is tapasztalatával, tanácsaival nagyban hozzájárult, hogy a váci színház kiemelt státuszú intézménnyé vált. Az egyre mélyülő szakmai kapcsolatunk fokozatosan barátsággá sűrűsödött. Úgy érzem, egyszerre jellemzi a nexusunkat a tanár-diák viszony tisztelete, a barátság bizalmassága, és az inspiráló szakmai együttműködés.

Hogyan értékeled a Déryné Program eddigi megvalósulását?

Több, mint 500 befogadóhely regisztrált és 440 alkotással jelentkeztek a részvételre. A szakmai elbírálások után összesen 57 előadás került az Országjárás alprogram előadáslistájára, melyből a befogadó helyszínek választhatnak. 2020-ban a Déryné Társulat két saját bemutatójára is sor került. A Barangoló alprogramba összesen 57 jelentkezés érkezett, melyből a szakmai bizottság 12 produkció megvalósítása mellett döntött, melyek közül kettő premierre már sor is került.

A járványügyi helyzet nem tette lehetővé a Déryné Program teljes körű kibontakozását, az utaztatások július 23. és november 10. között zajlottak. A bizonytalan helyzet ellenére is nagy érdeklődés és pozitív fogadtatás mutatkozott a program iránt: a fent megjelölt rövid időszakban 112 előadás került lebonyolításra, melyeket több, mint 17.000 néző látott a Déryné Programnak köszönhetően ingyenesen vagy jelképes jegyáron. A koronavírus járvány miatt 201 előadás halasztódott 2021-re.

Úgy gondolom, hogy ezek nagyon szép számok, amelyek maximálisan tükrözik a program érvényességét és sikerességét. Ugyanakkor a Déryné Program stábjának munkáját is maximálisan visszaigazolja,

akik ebben a folyton újratervezésben zajló évben is rendületlenül tették a dolgukat, és igazi csapatmunkát végeztek.

Mik a jövőbeni tervek, ha néhány évre előre tekintesz, mit látsz? Hol tart majd a program?

Szeretném, ha minél többen megismernék a programot, egyrészt azok, akiknek elsősorban szól: a kistelepülések lakói, a befogadó helyszínek, mindazon előadó-művészeti intézmények és művészeti társulások, amelyek szívesen vállalkoznak arra, hogy előadásaikat a székhelyükön kívül, Magyarország kisebb településein eljátsszák. Szeretném, hogy eljusson misszióknak a kistelepülések közösségéhez, a nézőkhöz, hogy minél többen élni tudjanak ezzel a lehetőséggel.

Hiszem, hogy ez egy hiánypótló misszió, amelynek hosszú-hosszú ideig lesz létjogosultsága. A kultúrához való hozzáférés lehetővé tétele, támogatása örökérvényű feladat. Bízom benne, hogy az elkövetkező években kiteljesíthetjük a Déryné Program misszióját, s eljut a színház mindenkihez.

A portrait of Magyar Zsófia, a woman with long dark hair and glasses, wearing a black top. The background is dark. The text is overlaid on the bottom left of the image.

**„RENGETEG HELYRE
ELJUTOTTUNK”**

Interjú Magyar Zsófiával

MAGYAR ZSÓFIA

A DÉRYNÉ PROGRAM GAZDASÁGI IGAZGATÓJA

Magyar Zsófia gazdasági igazgató a Déryné Program finanszírozásáról, indulásáról és eredményekről mesélt nekünk.

Hogyan néz ki a Déryné Program
finanszírozása, honnan van
a forrás?

A társaságunk nonprofit kft.-ként működik az Alapítói Okiratában, valamint a Támogatói Okiratában foglaltak szerint, előadó-művészeti tevékenységet folytató gazdasági társaság, működése keretében előreláthatólag nagyrészt ingyenes színházi előadásokat juttat el az ország kistélepüléseire, az alprogramjaiban meghatározott folyamatok alapján. Társaságunk szakmai programjának teljesítését az Emberi Erőforrások Minisztériuma által folyósított állami támogatásból biztosítjuk.

Mit jelent ez az egyes alprogramok
esetében?

Ehhez készült egy üzleti terv, amely tartalmazza, hogy ezt a támogatási összeget hogyan tudjuk felosztani a négy alprogram esetében. Az egyik a saját társulat létrehozása volt – ez jelenleg 15 főt jelent –, ebben az esetben számolnunk kell állandó bérköltséggel is. A Barangoló alprogram finanszírozza, hogy a már működő társulatok, kezdő csoportok önállóan megvalósíthassanak egy produkciót, majd a későbbiekben ezt az előadást saját szervezésükben játszassák, illetve, hogy az ország különböző helyeire eljuthassanak vele.

Az Országjárás alprogramba való jelentkezést két irányból várjuk, egyrészt azoktól az intézményektől, játszóhelyektől, amelyek minőségi színházi előadásokat szándékoznak műsorra tűzni, másrészt az alkotói oldal részéről, ahonnan előadás ajánlatokat várunk. A szakmai bizottság döntése alapján bekerült alkotóktól vásárolunk meg egy-egy produkciót előadó-művészeti tevékenységként, és ezeket közvetítjük ki a programba jelentkező befogadóhelyek felé. A Vándorszínház elnevezésű alprogram pedig a saját társulatunk által létrehozott produkciókat – az idei évben ezek Herczeg Ferenc *Déryné ifjasszony*, valamint Petőfi Sándor *János vitéz* című előadások voltak – visszük el a kis lélekszámú, kulturálisan elszigetelt településekre.

Hol tartanak most a tervezetthez képest?

Az első időszak – márciustól május közepéig – a felkészülés ideje volt, tavasz végén tudtunk ténylegesen elindulni. Az eddigiek alapján kijelenthetjük, hogy nagy sikerei voltak az alprogramoknak, rengeteg helyre eljutottunk. Az Országjárás és a Vándorszínház alprogramunkba

rengeteg munkát fektettek be projekvezetőink, a Barangoló alprogram is hasonlóan eredményesen alakult, mint ahogyan terveztük. A koronavírus okozta helyzet miatt azonban sajnos ebben az évben sok produkciót vissza is kellett mondanunk. Az ezekre vonatkozó kötelezettségvállalások természetesen továbbra is fennmaradnak, az elmaradt előadásokat a következő évben pótoljuk, de amíg ennyire bizonytalan a helyzet, addig nem tudunk időpontot egyeztetni.

Hogyan történik a produkció bemutatásának finanszírozása?

Erre kidolgoztunk egy saját számítási módot, amelynek segítségével a település lakosságszámának és az előadás költségeinek arányos elbírálása alapján jelentős részben vagy egészében fedezzük a produkció bemutatását. A befogadóhelyek egy jelképes, 5-15.000 forint közötti összeget fizetnek nekünk egy-egy előadásért. Ezeket a produkciókat mi jóval önköltségár alatt visszük ki a különböző településekre. Tulajdonképpen az az összeg, amit a befogadó fizet nekünk közvetítési díjért, azt fedezi a jegyár bevétele, amely nem haladhatja meg a 200 forintot.

A portrait of Szvatek Péter, a man with short hair and a beard, wearing a dark hoodie. He is looking directly at the camera with a serious expression. The background is dark, and the lighting is dramatic, highlighting his face and the texture of his clothing. He has a tattoo on his left arm and is wearing a watch on his right wrist. The text is overlaid on the lower part of the image.

**„NAGYON SZÍNVONALAS
KAMARASZÍNHÁZI HELYSZÍNT
SIKERÜLT KIALAKÍTANI”**

Interjú Szvatek Péterrel

SZVATEK PÉTER

MŰSZAKI IGAZGATÓ

Hogy kerültél a Déryné Programhoz?

Húsz éve vagyok a színházi világban, több állomást követően 2011 óta a tatabányai Jászai Mari Színház műszaki vezetője voltam. Idén nyáron keresett meg Kovács Bálint, aki a Nemzeti Színház műszaki igazgatójaként segítette a Déryné Program elindulását, ő szólt arról, hogy számomra is lenne lehetőség az újonnan szerveződő társulatban. A felkérést követően elgondolkodtam, mert azt éreztem, hogy a tatabányai teátrumot „kinőttem” szakmailag, hiszen engem a kihívások motiválnak, az visz előre, hogy ha új dolgokat próbálhatok ki, ha teret kaphat a kreativitásom is. A Jászai Mari Színházban nagyon sok izgalmas lehetőséget kaptam az évek során, de egy ideje már azt éreztem, hogy rutinná vált a mindennapi munka, szükségem van valami újra.

A váltás másik oka pedig az emberi tényező. Nyáron volt egy balesetem, eltört a kulcscsontom, meg is kellett műteni. A Déryné Program vezetőjével, Kis Domonkos Márkkal akkor már megbeszéltünk egy személyes találkozót, amire így nem tudtam elmenni. Felhívtam, és elmondtam, hogy mi történt, és erre az volt a reakciója, hogy rendben, akkor otthon meglátogatlak. Azt gondoltam, hogy ha egy színházigazgató veszi a fáradságot, hogy meglátogasson egy lábadozó beteget, ráadásul Tatán, akkor ott valóban szükség lehet rám.

Említetted, hogy téged a kihívások motiválnak. A Déryné Program jellegéből adódóan itt naponta találkozol új, megoldandó feladatokkal, hiszen számos produkció utaztatását kell menedzselned.

Jelenleg két saját előadásunk van, az egyik a *János vitéz*, a másik pedig a *Déryné ifjasszony*. Mindkettő díszlete teljesen speciális, de Petőfi műve így is gyakorlatilag bárhol eljátszható, akár egy iskola aulájában vagy egy könyvtárban. A másik esetben eleinte szükség volt olyan infrastruktúrára, amelyet csak egy teátrum vagy művelődési ház tud biztosítani a produkció számára, elsősorban a nagysága miatt. Ezért találtuk ki azt, hogy készítünk egy kicsinyített változatot is a díszletből, hogy szabadabban tudjuk mozgatni az előadást.

Itt ülünk a hamarosan elkészülő Déryné Központban, amelynek az arculatát, a tereit nektek kellett „színházivá” alakítani, hiszen korábban nem ilyen funkciót töltött be az épület. Te hol kapcsolódtál be ebbe a folyamatba?

Sajnos már csak a vége felé. Azt gondolom, hogy nagyon színvonalas kamaraszínházi helyszínt sikerült kialakítani, amelynek tervezése és kivitelezése Kis Domonkos Márk szakmai tudásán és tapasztalatán alapult.

Szeptember elején csatlakoztam a csapathoz, onnantól kezdve gyakran kikérte a véleményemet, érezhető volt a közös munka kezdetétől fogva, hogy bizalmat szavazott nekem, és elfogadta a szakmai észrevételeimet.

Mesélsz a hely adottságairól?

A színházterem 236 négyzetméteres, amelyben szokatlan módon

nem alakítottunk ki nézőteret, így szabadon változtatható, alakítható az egész terület. A belmagasság megegyezik egy átlagos kamara- vagy stúdiószínház méreteivel. A mennyezetre felszerelt scenikai raszter biztosítja a megfelelő hátsóvilágítás kiépítését.

Mivel nem hoztunk létre emelt színpadot, a rendező és a díszlettervező szabadon használhatja a teret

művészi kreativitásuk bármiféle korlátozása nélkül: függönyök segítségével könnyedén el lehet különíteni egymástól a használt és a nem használt területeket. Viszont a jövőbeni előadások díszleteinek tervezésénél majd figyelembe kell venni az alkotóknak, hogy mivel utazó színházról van szó, be kell férniük az alkotásoknak valamenyny művelődési házba. Szerencsére ebben magam is segíteni tudom

majd a tervezők munkáját, hiszen scenikusként mindig komoly hangsúlyt fektetek arra, hogy könnyen szerelhető, praktikus díszletek szülessenek az előadásokhoz.

EREDMÉNYEINK

A Déryné Program 2019 decemberében született meg azzal a céllal – még inkább: misszióval –, hogy olyan területekre juttassa el a minőségi színházi élményt, ahol a hozzáférés lehetősége korlátozott. Hiszen a kultúra csak akkor képes megmaradni, ha nem enged minőségcsökkentésből, s elérhető minél több honfitársunk számára.

313

LESZERVEZETT
ELŐADÁS
2020-BAN

TÖBB, MINT

1.000

BEÉRKEZETT
JELENTKEZÉS
A TELJES
PROGRAMBA

17.602

NÉZŐ

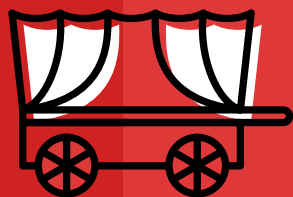
Eddig több, mint 500 befogadóhely regisztrált a programba, és 440 alkotással jelentkeztek a részvételre. A szakmai elbírálások után összesen 57 előadás került az Országjárás alprogram előadáslistájára, amelyből a befogadó helyszínek választhatnak.

2020-ban a Déryné Társulat két saját bemutatójára is sor került: Herczeg Ferenc: Déryné ifjasszony és Petőfi Sándor: János vitéz című darabok a jövő évben további 3 előadással egészülnek ki.

A Barangoló alprogramba összesen 57 jelentkezés érkezett, ebből a szakmai elbírálók 12 produkció

megvalósítása mellett döntöttek, melyek közül két premierre már sor is került.

A járványügyi helyzet nem tette lehetővé a Déryné Program teljes körű működését, így az utaztatások július 23. és november 10. között zajlottak. A bizonytalan helyzet ellenére is nagy érdeklődés és pozitív fogadtatás tapasztalható a program iránt: ebben a rövid időszakban is 112 előadás került bemutatásra, amelyeket több, mint 17.000 néző látott – a Déryné Programnak köszönhetően ingyenesen, vagy jelképes jegyáron. A koronavírus járvány miatt 201 szervezett előadás 2021-re halasztódott.

ORSZÁGJÁRÁS ALPROGRAM

Az Országjárás nevű alprogram-
ba várjuk az alkotók nevezését.
A beérkezett jelentkezéseket a
Déryné Program szakmai bizott-
sága értékeli, majd létrehoz egy
előadás listát, amelyből a prog-
ramba regisztrált befogadó in-
tézsmények választhatnak.

A vendéjáték megvalósulásának költségeit elbírálás alapján jelentős részben fedezi a program.

A magyar kulturális életben való részvétel mellett, hogy a személyes fejlődés fontos összetevője, az életminőséget is erősen meghatározza. A Déryné Program koordinációs szerepet vállal a lakosság részvétele és a kulturális szokások minőségi fejlesztése terén.

Az alprogramba való jelentkezést egyrészt azoktól az állandó vagy produkcióra szerződötetett társulattal működő intézményektől, egyéni alkotóktól várjuk, amelyek minőségi színházi előadásokkal rendelkeznek, és örömmel részt vennének országos utaztatásukban. Az ajánlatokat a 9 főből álló szakmai bizottság, az általa felállított szempontrendszer alapján értékeli. Fő irányelvek a szakmai színvonal, az utaztathatóság kritériumai, prioritást élveznek a magyar szerzők műveiből készült, közösségépítő üzenettel bíró előadások, valamint vizsgáljuk a produkció költségének realitását. Az alprogram szakmai bizottsága végül

egy műfaji sokszínűséggel bíró előadáslistát hoz létre, amelyből a programba regisztrált befogadó intézmények választhatnak.

Ezt követően, a legoptimálisabb módon kötik össze a befogadó helyszíneket a produkciókkal. Az Országjárás alprogram a produkciószervezés és lebonyolítás minden elemében tevőlegesen vesz részt, koordinálva és segítve a folyamatokat.

**„A TÁVOLSÁG
NEM LEHET AKADÁLY”**

Interjú Hajdu Márkkal és Smál-Szilaj Gáborral

HAJDU MÁRK

PROJEKTVEZETŐ - ORSZÁGJÁRÁS ALPROGRAM

A Déryné Program az Országjárás alprogramban színházi produkciók országos utaztatását végzi. Az alprogram működéséről, feltételeiről, kitűzött és elért céljairól a projektvezetőkkel, Hajdu Márkkal és Smál-Szilaj Gáborral beszélgettünk.

Miről is szól röviden az Országjárás alprogram?

Hajdu Márk: A Déryné Program Országjárás alprogramjára két irányból várjuk a jelentkezéseket: alkotói és befogadó oldalról. Előbbibe olyan társulatok regisztrálhatnak, akiknek vannak utaztatható előadásai, és ezeket szeretnék a székhelyükön kívül is bemutatni, bejárva egész Magyarországot, a legkisebb településektől kezdve egészen a nagyobb városokig. A másik oldalon a befogadóhelyek állnak, ők mindenféle peremfeltétel és technikai megkötés nélkül jelentkezhetnek.

Hogyan zajlik röviden egy előadás megvalósítása?

H. M.: Először felmérjük az előadások

és a befogadóhelyek technikai paramétereit. Utóbbiaknak így már egy olyan előadás ajánlatot tudunk küldeni, ami átesett egy alapvető szűrésen. Mindkét féllel egyeztetve megkeressük a megfelelő időpontot, elkészítjük a szerződéseket és az ahhoz kapcsolódó összes dokumentációt, valamint a marketing anyagokat. Végig követjük a teljes folyamatot az előadás kiválasztásától a megvalósuláson keresztül az adminisztrációs feladatok lezárásáig.

Smál-Szilaj Gábor: Ez egy eléggé komplex folyamat, mi egy harmadik fél vagyunk, aki koordinálja az előadás megvalósítását. Erre részben azért is van szükség, mert nem egy olyan település akad, ahol – szakember híján – a könyvtáros vagy maga a polgármester veszi kézbe a kulturális életet, így nekik

mindenben tudunk segíteni, hiszen nem feltétlenül szerveztek korábban színházi előadást.

Milyen szempontok alapján választhat előadást a befogadó?

S. G.: A Déryné Program az ország egész területét lefedi, bárhova tudunk vinni előadást, a távolság nem jelenthet gondot, tehát elképzelhető, hogy az alkotó az ország egyik végéből érkezik a másik végén lévő településre. Technikai szempontból leginkább a játéktér – amely lehet akár egy tornaterem vagy a művelődési ház udvara is – mérete a fontos. A befogadók bármelyik előadást választhatják, amely megfelel a produkció technikai igényeinek, de ebben az alkotók nagyon segítőkészek. Az eddigi tapasztalatok alapján rugalmasan alkalmazkodnak a helyi adottságokhoz. A produkciók kiválasztásakor ez is egy fontos szempont volt a szakmai bizottság számára.

Alkotói oldalról milyen feltételei vannak az Országjárás alprogramba való bekerülésnek, illetve hogyan történik a kiválasztás?

H. M.: Stílus- vagy műfaji megkötés abszolút nincs, ahogyan abban sem teszünk különbséget, hogy kőszínház vagy független társulat jelentkezik, a hangsúly a minőségen van. Az elbírálásnál előnyt jelentenek a ma-

gyar szerzők művei, valamint igyekszünk felnőtteknek szóló előadásokat kiválasztani, hiszen a Lázár Ervin Program működik a fiatalok számára. Az alkotói jelentkezéseket egy kilenctagú, közösségi művelődési- és színházi szakemberekből álló bizottság bírálja el, 2020-ban két alkalommal üléseztek. Első körben 41, a másodikban 16 előadás került be a programba, így jelenleg 57 produkcióból áll a repertoárunk.

Ez a szám mennyire nőhet?

S. G.: Egyelőre ezen a téren nincs semmilyen megkötés. Az eredeti tervek szerint 50 előadást szeretünk volna felvenni a listára, de annyi jó produkció került a látóterünkbe, hogy nem volt kérdés, bővítsünk-e. Eddig több mint 400 jelentkezés érkezett alkotói oldalról, de a regisztráció folyamatos, mivel szeretnénk, ha még szélesebb lenne a paletta.

A szakmai bizottság a jövőben évente háromszor ül össze. Nyilván lesz egy korlát, amely felett már nem lehet egyeztetni az előadásokat, de ezt még nem értük el.

Mi a helyzet a befogadóhelyekkel: ott van limit?

H. M.: Nincs. Magyarország nagyjából 3200 településből áll, eddig több mint 500-an regisztráltak.

SMÁL- SZILAJ GÁBOR

PROJEKTVEZETŐ - ORSZÁGJÁRÁS ALPROGRAM

S. G.: Nem is tudok olyan települést mondani, ahová ne tudtunk volna előadást vinni. Nyilván arra volt már példa, hogy olyan produkciót választottak, aminél nem voltak adottak a technikai feltételek, ezért javasoljuk mindig, hogy több előadást is válasszanak ki.

Mik voltak az elmúlt év tapasztalatai?

H. M.: Természetesen a járványhelyzet a mi terveinket is felülírta. Az alkotóknak rengeteg eladott előadást kellett és kell még a saját játszóhelyén pótolnia. A befogadói oldalon is van egy éves terv, ami a negyedéves leállásnak köszönhetően felborult. Most az a legnehezebb, hogy ebben a bizonytalan helyzetben olyan időpontot találjunk, ami mindkét

félnek jó. Ha csak a számokat nézzük: az Országjárás alprogramban, a nyárközepi indulástól kezdve, ebben a nagyon terhelt időszakban is meg tudott valósulni 69 előadás, ezeket az előadásokat 13.581 néző látta. December 31-ig további 160 produkció volt már megszervezve. A szigorítások miatt ezeket az előadásokat átszervezzük 2021-re.

S. G.: A mostani helyzet számunkra is nagy kihívás. Maga a Déryné Program is idén indult, így fel kellett építeni a szervezetet, kialakítani a folyamatokat és a partneri hálózatot. Majd szembe-sülnünk kellett egy igen súlyos járványhelyzettel, de azt kell mondanom, hogy a lehetőségekhez mérten a legjobban vettük az akadályt, amit az imént említett számok is alátámasztanak.

Milyenek a személyes visszajelzések?

S. G.: Több olyan településről is tudunk, ahol volt olyan nézőnk, aki azelőtt még soha életében nem volt színházban, sőt, van olyan község, ahol generációk nőttek fel úgy, hogy nem láttak még színházi előadást. Pozitív hozadéka a prog-

ramnak, amikor azt halljuk vissza, hogy innentől kezdve szeretnének az előadásaink nézői rendszeresen színházba járni.

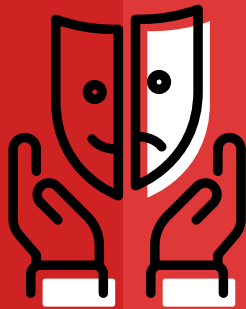
H. M.: Ezeken a helyeken is megteremtődött az igény arra, hogy minél több előadást lássanak. Sokan – akár anyagi, akár földrajzi akadályok miatt – nem tudták eddig megtagasztalni, hogy milyen fantasztikus

élmény a színház. Számomra az egyik legmeghatóbb visszajelzés az volt, amikor egy általunk ajánlott előadástól a helyi szervező először ódzkodott a darab komolysága miatt, de végül meggyőztük, hogy ezt a produkciót hívják meg. Az előadás után meghatódva hívott fel minket, hogy elmondja, ilyen csodát még nem látott se ő, se a helyiek. Fontos azt is megemlíteni, hogy az alkotók

is szívesen utaznak. A társulatok is lelkesen újságolják, mennyire jól érezték magukat a tájelőadás során, mennyire felemelő érzés volt találkozni a helyi emberekkel, ez minden alkalommal megerősít minket abban, hogy jó a missziónk és abban is, hogy remek partnerekkel dolgozunk együtt, mind befogadó, mind alkotói oldalról.

BARANGOLÓ ALPROGRAM

A Barangoló alprogram célja, hogy lehetőséget és szakmai támogatást nyújtson fiatal, a pályájuk elején járó előadóművészeknek és kőszínházi struktúráján kívüli művészeti társulatoknak, alkotóközösségeknek ötleteik megvalósításához.

A fiatal alkotóközösségek helyzetbe hozása finanszírozással és mentorprogrammal történik, lehetőséget teremtve a résztvevők számára a nevük és a munkájuk szélesebb körben való megismertetésére. A bekerült jelentkezőknek a Déryné Program biztosítja a próbafolyamatra vonatkozó költségeket és projektenként egy mentort, aki végig követi a megvalósítást. Az alprogram keretében megvalósult előadásoknak kiemelt lehetősége van bekerülni az Országjárás és a Vándorszínház alprogramba. A Barangoló fontos célkitűzése, hogy az alkotóközösséget végigvezesse a folyamaton, mely során az ötletből megvalósult produktum válik.

Az alprogramra jelentkezni saját előadástervekkel lehet, melyek közül a szakmai bizottság és a mentorok

válogatják ki a programba bekerülőket. A jelentkezések elbírálása háromlépcsős rendszerben történik: a formai befogadást a szakmai bizottság tartalmi szempontok szerint meghozott szűrése követi, majd az utolsó fordulóban a jelentkezővel való személyes találkozó keretében a mentorok és a szakmai bizottság delegált tagjai döntenek az előadás-tervekről. Kiemelt célunk a műfaját tekintve kifejezetten hiánypótló, 14-18 éves korosztály számára szóló ifjúsági előadások létrehozásának ösztönzése.

A Déryné Program mentorai Bakos-Kiss Gábor, Kozma András, Kulcsár Edit, Lukácsy György és Resetár Dániel.

A man with dark hair, wearing a tan button-down shirt, a dark cap, and green pants, is sitting in a grey chair. He has his arms crossed and is looking directly at the camera. The background is dark, and the lighting is dramatic, highlighting his shirt and face.

**„A LEGNAGYOBB ÉLMÉNY ENNEK
A CSAPATNAK A RÉSZE LENNI”**

Interjú Resetár Dániellel

RESETÁR DÁNIEL

PROJEKTVEZETŐ - BARANGOLÓ ALPROGRAM

A Déryné Program Barangoló alprogramjának célja, hogy lehetőséget és szakmai támogatást nyújtson pályájuk elején lévő előadóművészeknek, és kőszínházi struktúrán kívüli művészeti társulatoknak, alkotóközösségeknek ötleteik megvalósításához. A Barangoló alprogramról Resztár Dániellel beszélgettünk, aki nemcsak vezetője, hanem mentora is a programnak.

A MASZK Egyesület elnöke vagy, drámapedagógus, a József Attila Színházban játszol, és a Barangoló alprogram vezetője vagy. Melyik áll az első helyen az életedben?

A megbízatásom a Déryné Barangoló alprogramjában teljes értékű embert kíván; én magam nem is igazán „főállás”-ként tekintek rá, hanem a hivatásomnak, személyes küldetésemnek élem meg. Amikor az igazgató úr, Kis Domonkos Márk egy évvel ezelőtt megkeresett, legalább egy hétig tartott mire sikerült realizálnom egyáltalán a program súlyát és kiterjedt voltát. Amikor azonban felfogtam a projekt terv lényegét, azonnal tudtam, hogy sok más tevékenységről le kell mondanom, hogy a szüleim, a saját és a felém támasztott elvárásoknak is meg tudjak felelni. A színpadi szerepeim közül a főszerepeket kellett elhagynom, két évadon keresztül játszottam Tartuffe-öt,

Mercutiot pedig 12 éven át több, mint 700-szor alakítottam. Továbbá a drámapedagógiai feladataimtól is meg kellett válnom.

Nem fognak ezek a szerepek hiányozni?

Két nagyon kedves szerepemet a József Attila Színházban a *Veszteg-zár a Grand Hotelben* és a *Magas (szőke) barna férfi felemás...* című előadásokban a mai napig játszom. Nemcsak Károlytól két évvel ezelőtt hatalmas bizalmat kaptam, nem lehetek hálátlan. Bízom benne, hogy számol velem továbbra is a József Attila Színház vezetése, imádom a kisebb szerepeket, szeretek a hab lenni a tortán. Ez így teljesen összeegyeztethető a Déryné Programmal, nem melleleg a két intézmény egy kerületben található. A nyár és az ősz folyamán pedig egy főszerepet kaptam a *Halál népbiztosa* című

dokumentum-játékfilmben, amit természetesen örömmel vállaltam. A közösségfejlesztési tevékenységnek sem tudtam teljesen hátat fordítani, a MASZK Egyesületnek továbbra is az elnöke maradtam, egyrészt nyilván azért, mert egy csodás stáb alakult ki az elmúlt években az élükön Bitó Péter alelnökömmel és barátommal, másrészt mert rengeteget köszönhetek Martonvásárnak, és semmiképp sem tudtam volna magára hagyni a színjátszó közösséget. De már merőben más feladatokat látok el az egyesület életében, mint a Déryné Program előtt.

A vidéki városoknak, kistélepüléseknek óriási lehetőség a program. Vidékiént érzed ennek jelentőségét?

Igen, sőt vidékiént személyesen is tapasztalom azt a hiányt, amit a program pótolni hivatott; éppen tavaly karácsonykor kérdeztem a kerestgyerekeimet, hogy miket láttak az évben színházban, és sajnos azt a választ kaptam, hogy ők bizony egyáltalán nem is voltak színház közelében. Ezeket a hiányosságokat a Déryné Program Országjárás és Vándorszínház alprogramjainak előadásai nagy részben meg tudják oldani. A saját alprogramomon belül is az a benyomás ér, hogy a jelentkezőim között több a vidéki csoport. Az Országjárás alprogramba jelentkezők aránya is ezt tükrözi: 60%-ban vidékről és 40%-ban Budapestről regisztráltak az alkotók. Már most izgalmasan hangzik egy „Barangolós” fesztivál lehetősége,

ahová Békéscsabáról, Pécsről, Budapestről és Százhalombattáról érkeznek majd előadóművészek, akik a dokumentarista drámától egészen a táncelőadásig egy elég széles palettáját lesznek képesek bemutatni annak, hogy mire is volt képes a Barangoló alprogram.

Mekkora az igény a programra?

Én az összes jelentkezővel személyesen tartom a kapcsolatot, így el tudom mondani, hogy az alkotói oldalon nagyon jó szívvel és bizalommal fogadták a programot, ami természetesen nagy örömmre szolgál. A Barangoló fiatal művészeknek próbál lehetőséget biztosítani előadásterveik megvalósításához. A vírushelyzetből adódó bizonytalanságok mellett is 57 csapat adott be jelentkezést; azt hiszem így elmondhatom, hogy erőteljes az érdeklődés a program iránt. Továbbra is arra biztatok minden fiatal alkotót-társulatot, hogy a sajnálatos pandémia miatti leállás alatt írják ki magukból a gondolataikat és elképzeléseiket, és tervezzék meg előre, hogy milyen előadástervekkel készülnek a 2021-es évre.

A Barangoló alprogram folyamatosan várja a jelentkezéseket, a Szakmai Bizottság és a Mentorok a következő évben három alkalommal fognak értékelni és döntést hozni a produkciókról. A most megnyíló Déryné Központ igény szerint a bekerült csapatoknak már próbahelyszínt is tud biztosítani.

Melyik volt a legkellemesebb élményed a programmal kapcsolatban?

Meglepő módon a legkedvesebb élményem nem feltétlen egy színházi előadáshoz kötődik. Azt mondhatom, hogy szerencsés lehetek, hiszen szinte az elejétől kezdve követhetem hogyan lesz a tervekből és álmokból valóság, ahogyan felépült ez a fantasztikus központ. Én kicsivel kevesebb mint egy évvel ezelőtt rengeteg hasonló helyszínt jártam be, hogy megtaláljuk a megfogalmazott céljainknak a legmegfelelőbbet. Most pedig itt állunk a próbatermünkben, tervezünk az irodánkban és mosolygunk a maszkunk alatt, amikor a barátainkat és vendégeinket fogadjuk a földszinten. Azt gondolom, hogy a legnagyobb élmény ennek a csapatnak a része lenni.

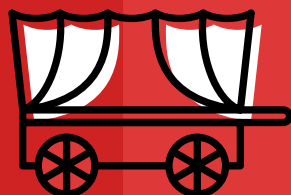
A saját alprogramomból sem tudok egyetlen élményt kiemelni és őszintén mondom, hogy minden eddig bekerült jelentkező tudott hihetetlenül kellemes meglepetéssel szolgálni; vagy a téma-választásának a program célcsoportjába illeszkedése, vagy éppen a kíváncsi kísérletező formanyelv miatt, amire alkotóként nem gondolna az ember. Jelenleg két mentorált csapatom van, a Forrás Néptáncgyűttes Százhalombattáról és az Oberon Társulat Pécsről. A két csapat teljesen más formanyelvet használ, hiszen értelemszerűen a Forrás a mozgás, a tánc, néptánc nyelvén fogalmazza meg a *Mestermunka* című előadását, az Oberon Társulat pedig egy hosszú elnyújtott kutatómunka eredményét fogja bemutatni a *Bündeltanz/Batyutánc* című előadásában.

A járványhelyzet miatti korlátozások mennyiben változtatták meg a Barangoló folyamatát?

A bemutatók átszervezése sok bizonytalansággal jár sajnos, de az én alprogramom szerencsésebb helyzetben van, ugyanis a Barangolóban előadásokat hoznak létre a jelentkezők, vagyis a próbafolyamatok tudnak haladni.

Így a tíz produkció művészei tudnak a tervük megvalósításán dolgozni: beszerzik a jelmezeket és kellékeket, elkészítetik akár a teljes díszletet, töretlen lelkesedéssel próbálnak. Két előadás bemutatója pedig már megvalósult. Az alprogramon belül a kezdeti tervekhez képest kifejezetten a vírushelyzet által generált körülményekre reagálva megváltoztattuk a finanszírozási modellt. Jelenleg - a szokással ellentétben - a Barangoló alprogramba bejutott alkotók nem csak a bemutató után vehetik fel a tiszteletdíjukat, hanem már a próbafolyamat elején.

Mondanom sem kell, hogy a szakma teljes leállása pont az én alprogramom célcsoportját sújtja a legjobban. Ezért is szeretném őket arra ösztökélni, hogy az esetleges szükségből végzett színházon kívüli alkalmi munka mellett őrizzék meg alkotó mivoltukat. Az álmok éppúgy ott fognak motoszkálni; érdemes a megvalósításuk felé törekedni és jelentkezni velük a Barangoló alprogramba.

VÁNDORSZÍNHÁZ ALPROGRAM

A négy alprogram közül a Vándorszínház az az alprogram, amelynek kiemelt feladata a kis lélekszámú, kulturálisan elszigetelt települések gondozása, felzárkóztatása.

Szándékunk szerint folyamatos, aktív kapcsolatot építünk ki a településekkel. A munka egy része az, hogy magas színvonalú színházi előadásokat, pódiumműsorokat, drámapedagógia foglalkozásokat biztosítsunk, a másik része pedig, hogy a befogadók igényének függvényében részt vegyünk a település közösségépítésében, a kulturális fogyasztási szokások bővítésének folyamatában, segítsünk kialakítani egy értelmezhető és fejleszthető színházi nyelvezetet. A kormányzati forrásnak köszönhetően a Déryné Program jelentős mértékben járul hozzá az előadások költségeinek kifizetéséhez.

Az alprogram feladatai közé sorolható még a szabadtéri színházi helyszínek felderítése, velük együttműködés kialakítása, a minőségi programkínálat bővítése. A kultúraszervezésben külön fejezetként kezelhetjük a nyári időszakot, hiszen jellemzően ezekben a hónapokban kerülnek megrendezésre a művészeti fesztiválok, nyitnak a szabadtéri játszóhelyek, számos tematikus tábor várja az érdeklődőket, és a turisztikai szempontból

forgalmasabb régiókban jelentősen megnövekszik a kultúrafogyasztók száma. Ebből következően tágran értelmezhető műfaji határok között mozgó előadások is bekerülhetnek kínálatunkba. Mindezen sajátosságokat figyelembe véve szervezzük a színházi produkciók utaztatását. Az Erzsébet Táborok állandó résztvevői vagyunk, és szívesen működünk közre fesztiválok, falunapok egyaránt.

A települések sorában kiemelt figyelmet fordítunk a nagysikerű, immár öt éves múltra tekintő Pajtaszínházi Programban résztvevő helyszínekre, ahová a Déryné Társulat repertoárjából delegálunk produkciókat, valamint a Barangoló alprogramban elkészült és az Országjárás alprogramba bekerült előadásokból válogatunk. A konstrukciót úgy alakítottuk ki, hogy egy-egy alkalommal több program is ellátogathasson a településre, így napközben mese-előadást láthatnak az érdeklődők vagy interaktív gyermekprogramban vehetnek részt, az esti programot pedig felnőtteknek szóló produkciók bemutatása képezi.

A portrait of Kolti Helga, a woman with long blonde hair and glasses, wearing a black lace top and a colorful scarf. The background is dark. The text is overlaid on the lower part of the image.

**„KERESSÜK A MAI VILÁGNAK
SZÓLÓ REFLEXIÓKAT”**

Interjú Kolti Helgával

KOLTI HELGA

PROJEKTVEZETŐ - VÁNDORSZÍNHÁZ ALPROGRAM

A Déryné Programon belül a Vándorszínház alprogram kiemelt feladata a kis lélekszámú, kulturálisan elszigetelt települések elérése, magas színvonalú színházi előadások, pódiumműsorok bemutatása. Az eddigi tapasztalatokról beszélgettünk Kolti Helgával, a Vándorszínház alprogram vezetőjével.

Megszámolni is nehéz, mennyi mindent csináltál már az életben, ez a munka most főállás a számodra?

Igen, főállás. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy a Déryné Programmal dolgozhatok. Ez a feladat összegzi az eddigi törekvéseimet, céljaimat, és úgy érzem, itt igazán kiteljesedhet az életművem, ha ilyen nagy szavakat használhatok. Kezdetektől fogva az érdekelt, miként lehet a minőségi színházat a legszélesebb rétegek számára elérhetővé tenni. A színház, mint forma és „nyelvezet”, egyszerre hat a lélekre, a szellemre, a fizikumra, mintákat mutat be az ok-okozati összefüggésekből, segít kitágítani

a nézőpontok skáláját, és tükröt tart játszók és a közönség elé egyaránt. Ez volt a kezdetekben is a szakrális színház egyik célja, de az évszázadok alatt sokat devalválódott szerepe. Ma leginkább a szórakoztatás egyik - ebben a minőségében egyre inkább elavult - eszköze.

A színház, mint szórakoztató műfaj, ma nem versenyképes. Beszédeselek a statisztikákból nyert adatok, miszerint a nézőközönség többségét 45 év feletti nők alkotják, a fiatalabb generációt nem tudja már akkora számban megszólítani a műfaj. Amint művészetként, kommunikációs eszközrendszerként tekintünk a színházra, korszerű lehetőségek tárházát fedezhetjük fel benne.

Szükség van megújulásra a szakma nagyfokú ismeretére, az értékek hiteles képviselőjére, a résztvevők küldetésstudatára, az eddigi jelenségek diagnózisára, a hibák felismerésére és javítására, a bátor hangú kísérletezésre. A Déryné Programmal ebbe az irányba indultunk el. Klasszikus repertoárral kezdtünk, építkezünk a műhelymunkák lehetőségének megteremtése és új produkciók létrehozása által, keressük a mai világnak szóló reflexiókat. Szerintem csak ezen az úton tudjuk átmenteni az értékeket. Az örökérvényű dolgok tartalmilag változatlanok, az átadás formáinak korszerűsége a szűk keresztmetszet.

Pályád során meghatározó szerepe volt a tanításnak. Belefér ez most az életedbe?

Nagyon sűrű volt az idei év. Az alapoktól kellett felépítenünk egy teljesen új rendszert. Ráadásul a pandémia is hatalmas kihívás elé állított bennünket. Szerencsére kiváló szakemberek alkotják a stábot, sok kreatív erőforrás segít túljutni a nehézségeken. Nem nagyon maradt sem idő, sem energia mással foglalkozni.

Korábban voltál színházigazgató is, az ott szerzett tapasztalataidat tudod a program során kamatoztatni?

Természetesen igen, nagy segítség az eddigi szakmai életem során szer-

zett tapasztalat. Nagy szükség van a komplex látásmódra, helyzetfelismerésre, kapcsolatrendszerre és a teherbírásra egyaránt.

Vidéki születésűként érzed-e a jelentőségét, hogy a program mekkora lehetőség a kistelepülések számára?

Azért volt könnyű odaadnom magamat a Déryné Program célkitűzéseinek, mert láttam, hogy mennyire fontos, hiánypótló feladatot vállalt magára ez a kezdeményezés. A saját életemből tudok példát hozni. Emlékszem, mekkora hatással volt rám az első színházi élményem. Versmondóként kiskoromtól ismertem a színpad varázsát, de az élő színház csodájával viszonylag későn, gimnazista koromban találkoztam először. Éreztem az egyszeri pillanat megismételhetetlenségében lakozó erőt, a színpadi létezés határtalanságában rejlő lehetőséget, a hívást, ami a kreatíviságnak és életösztönöknek szárnyakat adott. Biztos vagyok benne, hogy manapság is sok hozzám hasonló gyermek ül a nézőtérén. De gondoljunk azokra a felnőttekre is, akiknek életét ezek az élmények színesítik, akik az előadásaink idejére kicsit kiléphetnek mindennapi rutinjuk keretei közül, esetleg választ kapnak egy-egy kérdésükre és meghatározó élményként őrzik az emléket. Első látásra nem tűnik alapvető szükségletnek az ilyen és ehhez hasonló benyomás, mégis életeket, sorsokat tud befolyásolni, megváltoztatni.

Ejtsünk néhány szót az ételteknek a gondolkodásra, az erkölcsiségre, a kapcsolatok kezelésére gyakorolt hatásáról is, amire szintén számítanunk és törekednünk kell. Mindezt összegezve úgy érzem, hogy mun-

kánkkal adni tudunk egy kis szikrát az embereknek ahhoz, hogy feltárják identitásuk vertikumát, merjék azt felvállalni és teljesebb életet élhessenek.

A Vándorszínház alprogramért felelsz, mik az eddigi tapasztalataid, mennyire népszerű a program?

Kivételesen mindenütt nagy szeretettel, kíváncsisággal és örömmel fogadtak bennünket. Több olyan településen is jártunk, ahol nem igazán tudták, mire számíthatnak, az előadás végén aztán minden esetben megfogalmazódott a mondat:

„Ugye visszajönnek még?!”

Itt kell megemlítenem azt is, hogy munkánk egy jelentős részét az teszi

ki, hogy megkeressük a településeket, kapcsolatot építsünk ki velük, segítsük a munkájukat az előkészületekben, a közösségszervezésben, ami egyben közösségépítés is. Számos csatornán juttatjuk el a Déryné Program lehetőségeit a befogadókhöz, egyre többen tudnak rólunk, hiszen a megtartott előadások híre a legjobb reklámhordozó. Nem könnyű feladat ez manapság, amit tovább nehezített a pandémiás helyzet. Sok előadásunkat kellett későbbre halasztanunk, de a legtöbb ilyen helyszínen is már megvan a következő időpont. Talán nem is hinnéd, de már május végéig tele van az idei naptár, és szép számmal gyűlnek az időpontok nyárra és ősze egyaránt.

Melyik volt a legkellemesebb emlék a programmal kapcsolatban?

Számos szép emléket őrzök, ezek közül az egyik legkedvesebb talán a mátraderecskei János vitéz előadásunk. Egy sportpályán volt lehetőségünk a fellépésre. Megkerestük a legalkalmasabb területet, egy fás, bokros részt, ahol kialakítottuk a játékteret. Építés közben hallottuk, hogy a faluban a hangosbmondó többször is értesítette a lakosságot az esti előadásról. Időutazás volt, mert ilyet manapság nem igen tapasztal az ember.

De kiválóan működött a dolog, mert az előadás előtt fél órával elkezdtek szivárogni a nézők. Kicsik, nagyok, idősek, vegyesen. A kikészített padok, székek kevésnek bizonyultak, így egyre-másra előkerültek az ülőalkalmatosságok. A gyerekek a földre kuporodtak, volt, aki állva nézte végig a produkciót. Közben ránk esteledett, a színpadi fények parádésan mutattak a fák között. Mindenki nagyon élvezte az előadást, aminek tapssal, nevetgéléssel, visszafolytott lélegzettel jelét is adták. A tapsrend végén még sokáig ott maradt a közönség, hogy beszélhessenek velünk, hogy megköszönjék, hogy egy kicsit benne maradjanak az élményben. Szívesen idézem fel ezt az emléket.

Most, hogy a vírushelyzet miatt minden színházi program áll, mivel tudtok haladni, esetleg előre dolgozni?

Mint említettem, előre dolgozunk. Nagyon telik a naptár. Mindeközben számos online tartalom is elkészült, illetve készülöben van, így például az Adventi mesenaptár. Lett egy dalunk, amelyből klipet forgattunk, fejlesztő foglalkozásokat tartunk a társulat tagjainak és új bemutatókra is készülünk. Elkészült a Déryné Központ, szakmai konferenciát szervezünk és nyáron szeretnénk egy színházi fesztivált is.

A portrait of Judit Cziráki, a woman with long brown hair, smiling and wearing a dark, textured sweater. She is holding a laptop with the 'Lenovo' logo visible on the lid. The background is dark.

„A DÉRYNÉ PROGRAM EGY NEMES ÜGY”

Interjú Cziráki Judittal

CZIRÁKI JUDIT

MŰVÉSZETI TITKÁR

A Déryné Program egy hiánypótló kezdeményezés, amely a minőségi színházi produktumok széleskörű utaztatásával és anyagi támogatásával a kultúrához való hozzáférés pénzügyi és földrajzi akadályait hivatott leküzdeni. Cziráki Judit művészeti titkárral a program és a feladatköre sokszínűségéről beszélgettünk.

Mesélj kicsit magadról, hogy kerültél színház közelbe, illetve a program stábjába?

Gyerekkoromtól kezdve érdekelt a színház, későbbi tanulmányaimat is ez határozta meg, 2012-ben végeztem a Károli Gáspár Református Egyetem színháztudomány szakán. A diplomaszerezést követően sikerült egy újonnan induló színháznál művészeti titkárként elhelyezkednem. Ez meghatározónak bizonyult számomra, többek között itt kezdődött a munkakapcsolatom Kis Domonkos Márkkal, a jelenlegi igazgatómmal. 2018-ban született meg a kisfiam, ezt követően idén már a Déryné Program csapatához

csatlakozva tértem vissza a munkába. Nagyon örültem a lehetőségnek, számomra nagyon fontos és motiváló, hogy egy közös ügyért dolgozzunk.

A művészeti titkár feladatköre rendkívül sokoldalú, melyik része áll leginkább közel hozzád?

Szerencsésnek tartom magam abból a szempontból, hogy rögtön pályakezdőként olyan helyzetbe kerültem, ahol művészeti titkárként a klasszikus feladatokon túl nagyon sokféle munkát kellett végezni, így a színházi működés több folyamatát is megismerhettem.

Ez nemcsak a tapasztalatszerzés, hanem a hozzáállásom kapcsán is sokat számított. Lényeges számomra, hogy magaménak érezzem a munkahelyemet, hiszen így sokkal átfogóbban és maximális felelősséggel tudok gondolkodni a feladataim megoldása során. A Déryné Program, amellett, hogy nemcsak üggyel, egy izgalmas, sok potenciált rejtő kezdeményezés. Így most – bár szeretem a szervezési feladatokat – a kreativitást igénylő háttérmunkák töltik ki az időm nagy részét.

Hogy látod, milyen a program fogadtatása?

Tapasztalatom szerint nagyon jó visszhangja van a Déryné Programnak! Magam is sok visszajelzést olvastam a befogadó helyszínek képviselőitől, amelyek kiemelik a program hiánypótló voltát és azt az élményt, amit a vendégszeretet jelentett közösségüknek. A kollégáktól is – akik részt vesznek a társulattal az utazásokon – sok szívhez szóló történetet hallottam a fogadtatásunkkal kapcsolatban. Visszajelzéseként értékeljük azt is, hogy már most több, mint 200 jövő évi vendégszeretet foglalták le a befogadók, és ez a szám napról napra növekszik. A Vándorszínház alprogramban – amelyhez a munkám leginkább kapcsolódik – nagyrészt a saját társulat előadásait utazzatjuk. A szervezések során is sokszor tapasztalom azt a vendégszeretetet, amivel a csapatot várják, sok esetben például ragasz-

kodnak hozzá, hogy megvendéghessék a stábot. Ebben a gesztusban is kifejeződik a köszönet és hála, amelyet egy-egy ilyen közösségben kiváltanak az előadások.

A kollégáiddal együtt több munkafolyamatban is részt vettek, mennyire inspirál ez téged?

Azt gondolom, hogy nálunk a Déryné Programban minden kollégára igaz, hogy többfunkciós munkaerő. Nagyon örülök, hogy ilyen inspiráló munkatársak vesznek körül, többféle szempont, szemlélet találkozik, így nagyon sokat tudok fejlődni. Az, hogy „mindenhez is kell érteni”, az abból a szempontból igaz, hogy sok esetben előre nem látott, ad-hoc vagy valamilyen sajátos jártasságot igénylő feladattal kerülünk szembe, amiben fel kell találni magunkat. Ez a színházi világban szerintem nem feltétlenül különleges eset, viszont egy teljesen alapoktól építkező rendszer esetében, mint amilyen a Déryné Program is, fokozottan érvényes.

Volt-e olyan előadás, a programba bekerültek között, amelyik számodra különösen kedves vagy fontos?

Több, számomra kedves előadás is bekerült az Országjárás alprogram előadáslistájába, ennek nagyon örültem. Az is nagyon jó érzés, hogy ilyen lelkes, energikus, összetartó

társulat állt össze. Jól működő közösséget alkotnak, ami azért is nagyon fontos, mert a sok utazással járó munka rendkívül fárasztó, nagy az igénybevétel. Nagyon becsülöm őket azért a koncentrációért és profizmusért, amit tanúsítanak, nemkülönben a műszakot. Szintén örömmel tölt el, hogy a családi kötődések miatt számomra fontos települések is regisztráltak befogadóhelyszínként a Déryné Programba, így például a szülővárosomba, Keszthelyre is utazik előadás a program keretében.

A jelenlegi vírushelyzet egyik színháznak sem kedvez. Van olyan része a munkádnak, amellyel tudsz előre dolgozni?

Nem egyszerű, ugyanis nem igazán van támpont arra nézve, hogy mikor, milyen körülmények között tud újra

indulni a színházi élet. Így – mint mindenki másnak – nehéz kalkulálni, ugyanakkor bizakodóak vagyunk, jelenleg még két bemutatót tervezünk az évadban, ezeknek az előkészítő folyamatai zajlanak. Májusig teljesen tele van a naptárunk, most már a nyár is nagy részben le van kötve, és az ősz is folyamatosan telik. Ezekhez a vendéjátékokhoz kapcsolódóan vannak előzetes szervezési feladataink, illetve több, a társulathoz kötődő projekt is megvalósult nemrégiben: klipet forgattunk a Déryné Program dalához, elindult az Adventi mesenaptárunk. Már elkezdtük a jövő évad tervezését, illetve előkészítünk egy színházi kutatást és egy szakmai konferenciát is, valamint több más projekt tervén is dolgozunk. Hála Istennek, így is sok tennivalónk van, hiszen a pandémiás helyzet adta idő remek lehetőség a feladatok alapos előkészítésére.

Déryné

program

*TÁRSULATUNK
TAGJAI*

TÁRSULATUNK TAGJAI

A Dériné Program keretében megalapítottuk saját társulatunkat, amellyel 2020-ban kettő, a továbbiakban pedig évadonként 3-5 bemutató létrehozását és tájolását valósítjuk meg.

A kultúra identitásképző szerepének fontosságát alapul véve, olyan -nagyobb arányban magyar szerzőktől származó- műveket viszünk színre, amelyek az érték és élmény mezsgyéjén fogalmazzák meg a mai világ számára mértékadó gondolataikat. A többnyire klasszikus tartalmak megjelenítése mellett fontos irányelv, hogy izgalmas és innovatív megfogalmazásban kerüljenek színpadra a művek. A társulatot különösen nagy kihívás elé állítja sajátos működésünk, ugyanis az előadások túlnyomó részét tájolásban valósítjuk meg. Ahogyan azt többen is megfogalmazzák, örömmel vállalják a Dériné Program küldetését, hiszen a hiánypótló tevékenység következtében egy olyan egységes állásfoglalás jöhet létre, amelyre mindannyian közös alapértékként tekinthetünk.

DÁNIELFY GERGELY E.H.

Debrecenben született. Gimnáziumi évei elején játszott először a debreceni Csokonai Színházban. 2017-ben nyert felvételt a Kaposvári Egyetem Művészeti Karára, Bozsik Yvette és Bakos-Kiss Gábor osztályába. Színészmesterség tanárai Vidnyánszky Attila, Kelemen József és Bakos-Kiss Gábor. Másodéves korától több darabban is szerepelt a Nemzeti Színházban, és a Kaposvári Csiky Gergely Színházban is játszott.

Gergő 2018-ban A Dal című műsorban az év felfedezettje lett. A Dánielfy Gergő és az Utazók elnevezésű zenekarával szívesen koncertezik, ahol eddig megjelent két albumuk dalai hallhatók elsősorban.

DÁNYI KRISZTIÁN

1997-ben végzett a Színház- és Film-művészeti Főiskolán Marton László osztályában, de már 1996-tól játszott a Vígszínházban; ő volt Maugli az 1996-ban bemutatott Dés-Geszt-Békés-féle A dzsungel könyvében. A diploma megszerzése után a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött. 2002–2013 között a József Attila Színház tagja, majd szabadúszó.

2013 óta játszik a Karinthy Színházban, ahol 2015-ben a legjobb férfi színésznek is megválasztották. A közönség a Vidám Színpadon is láthatja 2017 óta. A színészi pályát a költészet iránti rajongása miatt választotta, a versek szeretete végigkíséri életét. Hivatását összetett feladatnak tartja, mivel a színész neveltet, ríkat, nevel és tanít - mindezt önmaga folyamatos fejlesztésével, kreatívan, a változásokhoz való folyamatos alkalmazkodással.

GULYÁS GARBIELLA E.H.

A Kaposvári Egyetem Bozsik Yvette és Bakos-Kiss Gábor vezetésével, 2017-ben indult osztályának hallgatója. Bemutatkozott már a kaposvári Csiky Gergely Színházban és a Nemzeti Színházban is. „Őszintének kell lenni és fel kell vállalni magunkat a közönség előtt.”- vallja. Számára a Déryné Társulatban az az egyik különlegesség, hogy mindig meglepetés, hogy milyen színpad, milyen feltételek várnak rájuk az előadás helyszínén – így van, hogy elvesz, van, hogy hozzáad az előadáshoz az adott körülmény. Rugalmasságot igényel a színésztől, hogy az adott térhez igazodni tudjon. Mottója mindig más, mindig az, ami éppen hat rá. Jelenleg az egyik kedvenc filmje egyik idézete gondolkodtatja el:

„De a legfőbb, hogy higgyenek magukban, és legyenek gyámoltalanok, akár a gyermekek. Mivel a gyengeség nagy, az erő pedig hitvány. Mikor az ember születik, gyenge és rugalmas, mikor haldoklik, erős és kemény. Mikor a fa nő, zsenge és rugalmas. Mikor száraz és me-rev, haldoklik. A keménység és az erő a halál kísérői, a rugalmasság és a gyengeség a lét frissességét fejezik ki. Azért nem győzhet az, ami megszilárdult.”

Részlet Andrej Arszenyjevics Tarkovszkij Sztalker c. filmjéből.

HABODÁSZ ISTVÁN

Komáromban született, ott is érettségizett 2012-ben a Selye János Gimnáziumban, majd 2014-ben felvételt nyert a Kaposvári Egyetem színművész szakára, ahol 2019-ben diplomázott. Osztályvezető tanára Eperjes Károly Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész volt. Egyetemi éve alatt játszott Kaposváron a Csiky Gergely Színházban, a budapesti Nemzeti Színházban, a Soproni Petőfi Színházban, majd gyakorlati éveit a Kassai Thália Színházban töltötte. Az egyetem befejezése után Budapestre szerződött, a Pesti Magyar Színházhoz.

2020-tól a Déryné Társulat tagja, munkáját küldetesként éli meg:

„Elvinni a minőségi kultúrát olyan kistelepülésekre, ahol évtizedek óta nem volt színház, megtapasztalni az ott élő emberek szeretetét és háláját, csodálatos élmény.”

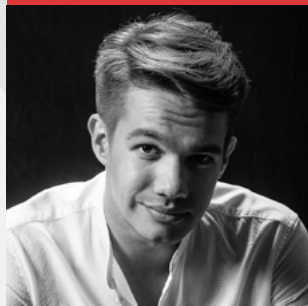

HAVASI PÉTER

Kassán született, a pozsonyi Színművészeti Egyetem elvégzése után, frissdiplomás színészként a kassai Thália Színház társulatába került.

2015 óta szabadúszó. Kassán és Pozsonyon kívül feltűnt a Váci Dunakanyar Színház számos előadásában, ezenkívül játszott Salgótarjánban és Dunaújvárosban, de együttműködött a Vekker Műhellyel is, amely azzal a céllal alakult, hogy meghonosítsa a színházi nevelés műfaját Szlovákiában. Sokoldalú előadó: Márai-szövegekből készült önálló estje mellett láthatták már groteszk szatírában, interaktív diákelőadásban, de akár a filmvásznon vagy a televízió képernyőjén is. Tanít a kassai konzervatórium színész szakán.

A Déryné Program missziójához és a társulathoz való csatlakozás mellett a váci színházzal való sokéves sikeres együttműködés, és az onnan már jól ismert csapat miatt döntött.

HORVÁTH MÁRK E.H.

Zalaegerszegen született. 11 éves korában játszott először a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban, itt lett a színház szerelmese.

2017-ben nyert felvételt a Kaposvári Egyetem Művészeti Karára, Bozsik Yvette és Bakos-Kiss Gábor osztályába. Színészmesterség tanárai Vidnyánszky Attila, Kelemen József és Bakos-Kiss Gábor. Másodéves korától több darabban is szerepelhet a Nemzeti Színházban. A 2019/2020-as évadban a Kaposvári Csiky Gergely Színházban is játszott.

Gyermekkorától csillapíthatatlan vágy ég benne a színház iránt, így nem volt kérdés számára, hogy csatlakozik a Déryné Program társulatához – különösen annak tudatában, hogy ez egy olyan új kulturális kezdeményezés, amiben ismerős arcokkal dolgozhat együtt. A színházra egy csodálatos szakmaként gondol, amely alázatra és alkalmazkodó képességre tanít.

IVASKOVICS VIKTOR

Már szülővárosában, Ungváron elkezdte a művészi pályára való felkészülést, amit Kijevben folytatott. 1998-ban diplomázott a Kijevi Színház- és Filmművészeti Főiskolán. A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház számos előadásában láthatta a közönség. Játszott a Nemzeti Színházban, a debreceni Csokonai Színházban, a Gózon Gyula Kamaraszínházban, a Karinthy Színházban, és a Váci Dunakanyar Színházban, melynek *Yvonne, burgundi hercegnő* című előadásában nyújtott alakításáért elnyerte a khersoni nemzetközi színházi találkozón a legjobb férfi mellékszereplő díját.

„A színház nehéz szakma; sok befektetést kíván, sok lemondással jár, de csupa jó dolgot kapunk érte: tapsot, kacagást, hálás tekinteteket. Fontosnak tartom, hogy az előadásaink eljussanak a legtávolabbi területekre is, hiszen mindenkinek joga van a színházhoz, az élményekhez, az elgondolkodtatáshoz.” - vallja.

JANKA BARNABÁS

A debreceni Ady Endre Gimnáziumban érettségizett, majd a Színház- és Filmművészeti Egyetemen diplomázott 2015-ben Marton László, Hegedűs D. Géza és Forgács Péter osztályában. Ezután a debreceni Csokonai Színházhoz szerződött, melynek idáig társulati tagja volt. Mellette az Ady Endre Gimnázium drámatagozatán tanított 2015-től 2020-ig. 2017-ben Mensáros László-díjjal tüntették ki.

„Hat dolog van, ami megkérdőjelezhetetlen az életemben: Isten, Család, Színház, Szerelem, Barátság, Haza.”

Egyik legnagyobb céljának a színház megérdemelt méltóságának visszaállítását érzi, ami nehéz, de nem lehetetlen feladat. Bár még pályája elején van, a Déryné Társulattól már így is sokat kapott, hiszen minden új darab és minden új ember hatalmas tapasztalatszerzési lehetőség, amihez nyitottságra van szükség. Az őt itt ért legnagyobb tapasztalata mind szakmailag, mind emberileg az, hogy mindenki nyitott és őszinte szívvel és kedvvel fordul a másikhöz.

KÁRPÁTI BARNABÁS E.H.

1996-ban született Óbudán. Kilenc évesen beleszeretett a zongorába és a néptáncba. A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskolában töltötte gimnáziumi éveit. A zene folytonos megismerése és szeretete, valamint az együtt muzsikálás élménye, a csapatmunka megtapasztalása egy „igazán fontos batyu” az életében.

Sikerrel felvételizett a Magyar Táncművészeti Egyetem Táncos és próbavezető szakára, néptánc szakirányon, ezzel párhuzamosan végezte a Keleti István Alapfokú Művészeti Iskolát is. Az OKJ-s képzésen való egyéves részvétel után, ahol végleg és visszavonhatatlanul beleszeretett a színház világába, felvételt nyert a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai Művészeti Kar színművész szakára, osztályfőnöke Bozsik Yvette és Bakos-Kiss Gábor.

Játszott a Nemzeti Színházban, illetve a kaposvári Csiky Gergely Színházban, valamint szerepelt A Tanár című sorozat harmadik évadában.

LOSONCZI KATA

Pályafutását a Győri Nemzeti Színház stúdiósaként kezdte. 2006-ban diplomázott a Kaposvári Egyetem színész szakán, majd a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházhoz szerződött. Ekkor Balogh Tibor a Színikritikusok díja 2006/2007 legígéretesebb pályakezdőjének jelölte. 2010-től a Pesti Magyar Színház társulatának tagja, majd 2015-től szabadúszó. Ekkortól játszik az Óbudai Társaskör, a Komáromi Jókai Színház, a Manna és a dunaújvárosi Bartók Kamaraszínház darabjaiban is. Színházi szerepei mellett olyan ismert filmekben és sorozatokban szerepelt, mint a Liza, a rókatündér, a 200 első randi vagy A Tanár.

A színészi pálya számára egy szép vállalás, hiszen aki színész, annak „olyan nagy a lelke, hogy a világon minden belefér”. A jóság, a gonoszság, a komolyság, a tréfa, a szeretet, a gyűlölet... és a színész feladata megmutatni ezt a nézőknek.

SZEMERÉDI BERNADETT

A vajdasági Hódegyháza született. Gyermekkorától hegedül és énekel. 2012-ben végzett a Pesti Magyar Színiakadémián, majd szabadúszóként játszott az anyaországban és a határon túli magyarok területén. Meghatározó számára az újraalakuló Rockszínháznál eltöltött idő. Dolgozott a szarvasi Cervinus Teátrum, a Madách Színház, az Udvari Kamaraszínház, a GlobArt, az Itt és Most Társulat előadásaiban. Férjével, Széplaky Gézával közös verses-zenés összeállításokkal járják a Kárpát-medencét. 2017-ben Szarvason a VI. Teátrumi Nyári Fesztiválon, 2019-ben a váci Kaleidoszkóp Versfesztiválon kiérdemelte a Legjobb színésznői alakítás különdíját. A Déryné Társulatban számára minden helyszín tiszta lap, amire valami maradandót rajzolhatnak:

„Ez frissességet, nyitottságot, alázatot, türelmet kíván; olykor improvizációs készségeink alapos kiaknázását s erős csapatjátékot, melyben az egyéni teljesítmények bogáncsként forrnak össze.”

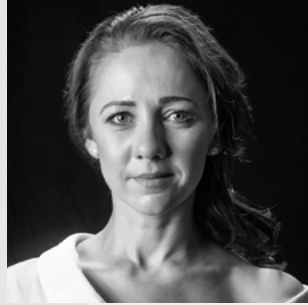

SZÉPLAKY GÉZA

A Kecskeméti Katona József Színház deszkáin szerezte meg színészi oklevelét, ezt követően tíz évig volt meghatározó tagja a társulatnak. 2011 óta szabadúszóként többek között a szarvasi Cervinus Teátrum és az Udvari Kamaraszínház előadásaiban játszott – határon innen és túl. Az esztergomi Babits Mihály Színház alapító tagja.

2018 óta a Szent György Lovagrend tagja.

A gimnáziumi évei alatt szerette meg a színházat, majd Kecskeméten, az első bemutatója után jött el a pillanat, amelyet követően a nap minden percében a színházban és a színházért él. A Déryné Társulatba történő meghívást lehetőségként éli meg, amit tovább fokoz a jól működő csapat, az egymásba vetett hit és bizalom, amelyek a társulat fő tartóoszlopai.

TARPAI VIKTÓRIA

Kárpátalján, Nagymuzsalyon született. Tízéves korától kezdve hosszú évekig járt a Vidnyánszky Éva vezette Ficseri Gyerekstúdióba. A középiskola elvégzése után sikeresen felvételizett a Pesti Magyar Színiakadémiára.

A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház társulatának oszlopos tagja lett, mellette pedig játszott a Gózon Gyula Kamaraszínházban, a debreceni Csokonai Színházban, a Nemzeti Színházban, valamint a Váci Dunakanyar Színházban is. A Magyar Színházak XXIV. Kisvárdai Fesztiválján kiérdemelte a legígéretesebb fiatal színész számára alapított Teplánszky Kati-díjat *Az üvegcipő* című előadásban nyújtott alakításáért.

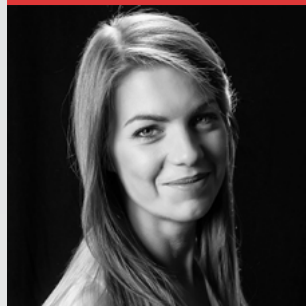
Életének meghatározó állomása Nagy Zoltán Mihály *A sátán fattya* című regényéből készült monodrámája, majd a Zsigmond Dezső rendezte azonos című film főszerepe, amellyel bejárta nemcsak Kárpátalját, hanem egész Európát és Amerikát is, a Los Angeles-i Magyar Filmfesztiválon pedig elnyerte a legjobb női színésznőnek járó díjat.

TURI BÁLINT

Pethes György színész osztályában végzett, majd a Madách Színházba került. Öt évet töltött az RS9 Színházban Lábán Katalin igazgatása és Balkay Géza művészeti vezetése alatt. Szabadúszóként dolgozott a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színházban, a Budapesti Kamaraszínházban és a Térszínházban. Tagja volt a Hepp Színháznak, improvizációs színházi kísérletekben, televíziós háttér munkákban máig közreműködik. Tv-sorozatokba és filmekben szerepel, szinkronizál. A Versünnep Alapítvány zsűritagja, a Vers mindenkinek sorozat előadója.

A színészi hivatást nehéz és keservesen boldog pályának tartja, amelynek jutalma önmagában rejlik. Fontos, hogy mindenki megtalálja a saját helyét, a mesterét, hogy fejlődjön. A magyar nyelv és kultúra védelmét égetően aktuális, nemes feladatnak tartja, amit büszkén vállal színész-társaival közösen.

VAS JUDIT GIGI

A jászberényi Lehel Vezér Gimnáziumból indult, az iskolai színjátszó csoport tagja volt, drámából érettségizett az iskola történetében először. Érettségi után felvételt nyert a Kaposvári Egyetemre, Vidnyánszky Attila osztályába, ahol 2017-ben diplomázott. Azóta szabadúszóként játszott a Nemzeti Színházban, a debreceni Csokonai Színházban és a Szegedi Nemzeti Színházban is. Színházi munkái mellett műsorvezetőként is találkozhatnak vele a nézők.

Már óvodás korában tudta, hogy a színészi pályát fogja választani. A Déryné Társulathoz azért csatlakozott, mert mindig jó dolognak tartotta valami új születését és sok tapasztalatot, kihívást látott benne.

Déryné

program

*SZAKMAI
KÖZREMŰKÖDŐK*

SZAKMAI KÖZREMŰKÖDŐK

BIZOTTSÁGI TAGOK

A Déryné Programba való bekerülésről minden alprogram esetében a kilenc-tagú szakmai bizottság dönt, melynek tagjai: Balogh Tibor, Kis Domonkos Márk, Kulcsár Edit, Nagy Gábor, Oberfrank Pál, Szedlacsek Emília, Sente Béla, Szigetvári József és Vidnyánszky Attila.

A programba jelentkező társulatokat és előadásait a bizottság egy 5 pontból álló értékelési és döntéshozatali szempontrendszer alapján választja ki:

- 1 Az előadások színházzakmai minősége.
- 2 Az előadások megvalósíthatósága: utaztathatóság, technikai szükségletek, változó terekhez való alkalmazkodóképesség.
- 3 Előadások között előnyt élveznek a magyar szerzők művei.
- 4 Fontos az előadások tartalma, előnyben részesülnek azok a produkciók, amelyek üzenetükkel az adott közösséget erősítik, építik.
- 5 Az előadások költségvetésének realitása.

BALOGH TIBOR

Színikritikus, dramaturg, a POSZT Szakmai Tanácsadó Testületének tagja, a PIM-OSZMI főigazgatói tanácsadója. Debreceni születésű. Gimnáziumi osztályfőnöke a Csokonai Színház akkori főrendezőjének akkori felesége volt, aki felléptette az óráin a társulat legismertebb színészeit: már 1969-ben kapott tantermi előadást, vizonzásképpen pedig lehetett főpróba-közönség.

1977-ben a Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirattáránál helyezkedett el, később a Magyar Színházművészeti Szövetség szakreferenseként, majd a Kecskeméti Katona József Színház, valamint a Csokonai Színház dramaturgjaként dolgozott.

Pályája egyik fordulópontja, amikor 1987-ben Egerbe szerződött, ahol Gali László oldalán alapították újra a Gárdonyi Géza Színház állandó társulatát. 2008-ban egy újabb

jelentős esemény határozza meg szakmai pályafutását, amikor Debrecenbe, Vidnyánszky Attila társulathoz szerződött.

Bő négy évtizede ír és jelentet meg tanulmányokat, színbírálatokat, véleményesszéket. Első cikkeit a Magyar Nemzet, a Vigília és a Színház című folyóirat közölte. Jelenleg – Évadmustra néven – rovata van a Magyar Teátrum Online felületén és a lapban. A POSZT versenyprogramjának válogatójaként szerzett emlékeiről kiadták a Színjátzók versenyben című kötetét (2015).

Tanácsadói feladatokat lát el a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiváljában, a PIM-OSZMI Előadóművészeti Osztályán, a Gyulai Várszínház Shakespeare Grémiumában, a Déryné Programban, valamint a Petőfi Irodalmi Ügynökség Szakírói kurzusának programvezetője.

KIS DOMONKOS MÁRK

Jászai Mari-díjas színművész. 2009-ben diplomázott a Színház- és Film-művészeti Egyetem Kerényi Imre vezette operett-musical szakán. Gyakorlatát a Vígszínházban és a Pesti Színházban töltötte, majd a Miskolci Nemzeti Színház társulatának lett tagja. Ezek mellett játszott a Budapesti Kamaraszínházban és a Budaörsi Játékszínben.

2012-ben a Váci Dunakanyar Színház alapító igazgatójává választotta Vác Város Önkormányzatának képviselő-testülete. 2020 márciusáig töltötte be tisztségét, mely alatt kiemelt státuszt szerzett az intézmény, s a teljes körű felújítása is megvalósult.

Főszervezője és megálmodója az először 2013-ban, hagyományteremtő szándékkal létrehozott VéNégy Fesztivál és Színházi Találkozónak. 2016-ban rendezőként is bemutatkozott, azóta több előadást is jegyez. 2017-2018-ban a Magyar Teátrumi Társaság alelnökeként tevékenykedett.

Színházi és színházszervezői tevékenysége elismeréseként 2017-ben Magyar Bronz Érdemkereszt polgári tagozat kitüntetésben, 2019-ben pedig Jászai Mari-díjban részesült. 2020 márciusától a Déryné Non-profit Kft. ügyvezető igazgatója.

KULCSÁR EDIT

A Nemzeti Színház dramaturgja, kulturális menedzser. Szatmárnémetiben született. 1986-ban szerzett mérnök diplomát a temesvári Politechnikai Egyetem Építőmérnöki Karának civil- és ipari építészet szakán.

1996-ban a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Színházi Tanszékének teatrológia szakán dramaturgként diplomázott.

2000-ben a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem kulturális menedzseri felsőfokú képzését végezte el.

A nyolcvanas években Temesváron a Thália egyetemi diákszínjátszó csoport tagja, majd mérnöki tevékenysége mellett a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház színésze.

1992-2007 között a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Tár-

sulatának irodalmi titkáráként dolgozott.

2003-2004 között a budapesti Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetben a határontúli magyar színházak referense volt.

2007-től a debreceni Csokonai Színház pályázati felelőse, majd 2008-tól 2013 júniusáig a debreceni Csokonai Színház művészeti főtitkára.

2013 júliusától a Nemzeti Színház dramaturgja,

2017-től a Madách Nemzetközi színházi Találkozó főszervezője.

2019-ben a magyar színházművészet nemzetközi el- és megismertetése terén végzett munkásságáért megkapta a Nemzetközi Színházi Intézet (ITI) Magyar Központjának Hevesi Sándor-díját.

NAGY GÁBOR

A Soltis Lajos Színház igazgatója, valamint a Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesület elnöke. 1953-ban született, népművelői diplomáját a Pécsi Tudományegyetemen szerezte.

1973 óta foglalkozik színjátszással.

1980-ban alapította a Sitkei Színkört, amely a 2001 óta létező Soltis Lajos színház jogelődje.

1991-ben alapította a Vasvári Pajta-színházat, amely 1994-ig működött.

A 40 éves celldömölki Soltis Lajos Színház alapító igazgatója, vezetésével különleges egységgé nőtte ki magát az intézmény. Az amatőr színjátszó körből induló, új módszereket, kísérleti előadásokat létrehozó műhely az intézményesülés után strukturálisan független színházként, egyesületi formában működik.

A Magyar Teátrumi Társaság Független Színházak tagozatának vezetője. Celldömölk önkormányzata – elismerve a magyar kultúra területén, Celldömölk színházi életében végzett több évtizedes, kiemelkedő szakértelemmel és lelkiismeretesen folytatott tevékenységét – Kresznerics Ferenc-díjjal tüntette ki.

Közösségszervező tevékenysége, valamint a határon túli magyar nyelvű színjátszás érdekében végzett munkája elismeréseként 2020-ban Magyar Arany Érdemkeresztet kapott.

OBERFRANK PÁL

Jászai Mari-díjas színművész, érdemes művész, színházigazgató. 1964. május 3-án született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a budapesti Piarista Gimnáziumban végezte.

1986-ban elvégezte a Külkereskedelmi Főiskola áruforgalmi szakát francia-angol tagozaton.

1991-ben szerzett színész diplomát Marton László osztályában.

1991 és 2008 között a Vígszínház tagja volt, ezt követően szabadúszó színművészként dolgozott. 2010-ben a Veszprém Megyei Közgyűlés a Veszprémi Petőfi Színház igazgatójává választotta, amelyet azóta is vezet. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, a Magyar Teátrumi Társaság alelnöke.

SZEDLACSEK EMÍLIA

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1984-ben népművelés, 2004-ben pedig kulturális menedzser szakképzetséget szerzett.

Két évtizeden át Érden, a Szepes Gyula Művelődési Központ igazgatója volt.

2015-től az Emberi Erőforrások Minisztériuma Közösségi Művelődési és Művészeti Főosztály főosztályvezetője.

2018. augusztus 1-től az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. Szakmai Szolgáltatások Igazgatóságának vezetője.

2019. február 15-től a Szakmai Igazgatóság vezetője.

SZENTE BÉLA

A Bessenyei-díjas népművelő élete több, mint négy évtizede a kultúrához kapcsolódik. 1977-től a Békés Megyei Művelődési Központban dolgozott, közel három évtizede pedig a Csabagyöngye Kulturális Központ igazgatója. Számos fesztivál, rendezvénysorozat kötődik nevéhez (ZENIT, SCHERZO, Őszi Művészeti Hetek), melyek mellett másfél évtizedig szervezte a békéscsabai Városházi Esték színházi eseményeit.

Alapításától (1992) művészeti vezetője a Csokonai Közösségi-díjas Csabai Színistúdióknak, ahonnan egy színházi fiatal indult el a színészi pályán.

1997-től alapító-alelnöke, 2013-tól elnöke a Kulturális Központok Országos Szövetségének.

A Bessenyei György-díj kuratóriumának elnöke, tagja a Nemzeti Előadó-művészeti Érdekegyeztető Tanácsnak.

Vezetéselméleti, kulturális szakmai könyvei és publikációi mellett két gyermekdarabját (Rigócsőr király, A kolozsvári bíró) és egy történelmi játékát (Szárnyad árnyékában) mutatta be a békéscsabai Jókai Színház.

SZIGETVÁRI JÓZSEF

A Forrás Néptáncegyüttes művészeti vezetője, rendező, dramaturg, a Barátság Kulturális Központ igazgatója. Általános iskolai pedagógusként kezdte a pályáját Érden.

1984 őszén vezetésével hatvan fős néptánc szakkör alakult meg a helyi gimnáziumban. Ez volt a mai közel 500 főt számláló Forrás Néptáncegyüttes kezdete, melynek vezetői teendőit, együttes és művészeti igazgatóként most már szakavatott menedzserként végzi. Az együttes fontos része az utánpótlást biztosító, a szintén általa alapított Pesovár Ferenc Művészeti Iskola.

Tanári diplomája mellett a Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemen előbb művelődésszervezői diplomát, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetemen kulturális menedzser végzettséget szerzett. Európa legnagyobb nemzetközi folklórfesztiváljának, a Summerfestnek alapító igazgatója.

A Folklórfesztiválok Magyarországi Szövetségének alelnöke, a CIOFF UNESCO stratégiai partner Világszövetségben a Magyar Nemzeti Képviselő.

A Magyar Fesztivál Szövetség alapító-, és elnökségi tagja.

Az Örökség Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Népművészeti Egyesület egyik alapítója, és 2020-ig alelnöke.

A Barátság Kulturális Központ igazgatója, amely munka egyik eredménye, hogy létrejött a térség egyik legjelentősebb befogadó színháza.

2003-ban Pest megye díszpolgárává választották, 2013-ban Balog Zoltán miniszter Lukács Móric-díjjal tüntette ki, 2017-ben Bonis Bona, a Nemzet Tehetségeiért díjat kapott.

VIDNYÁNSZKY ATTILA

Kossuth-díjas rendező. Első diplomáját bölcsészként szerezte 1985-ben az Ungvári Állami Egyetemen, majd két évig irodalmat és történelmet tanított.

1992-ben a kijevei Film-és Színművészeti Főiskolán szerezte második diplomáját. A beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház alapító művészeti vezetője volt. Saját színházán kívül dolgozott még a kijevei Nemzeti Akadémiai Színházban (Leszja Ukrajinka Színház), Szlovákiában és a volt Jugoszlávia színházaiban, valamint 1999 óta Magyarországon is tevékenykedik.

2004-ben a Magyar Állami Operaház főrendezőjévé nevezték ki. Két évvel később a debreceni Csokonai Nemzeti Színház művészeti vezetője, majd igazgatója lett. Számos szakmai díjat nyert, köztük a Mejerhold-díjat a Három nővér rendezésért.

2013-tól a Nemzeti Színház vezérigazgatója. Több mint 80 produkciót rendezett 20 színházban, előadásai jelentős európai fesztiválokra szerepeltek és nyertek díjakat. 1990 és 1997 között színészmesterséget oktatott a kijevei Állami Karpenko-Karij Színház- és Filmművészeti Egyetemen.

2011-től a Kaposvári Egyetem címzetes egyetemi tanára, 2012-2013 között a Kaposvári Egyetem Színházi Intézetének igazgatója. 2013-tól az egyetem művészeti rektorhelyettese, 2016-tól pedig egyetemi tanár.

2005 óta tagja a Magyar Művészeti Akadémiának. 2008-ban részt vett a Magyar Teátrum Társaság megalapításában, a szervezetnek azóta elnöke. 2010 és 2013 között az EMMI minisztere mellett működő Színház- és Művészeti Bizottság elnökeként is tevékenykedett.

SZAKMAI KÖZREMŰKÖDŐK

MENTOROK

A Barangoló alprogram keretein belül a bekerült jelentkezőknek nem csak a próbafolyamatra vonatkozó költségeit biztosítja a Déryné Program, hanem projektenként egy mentort is.

Azt, hogy a kiválasztott projekteket mentorok kövessék, azért tartjuk fontosnak, mert az így nyújtott szakmai támogatással hozzájárulhatunk a hosszabb távú eredményességhez, mind a projektek, mind az alkotók szakmai és személyes fejlődése tekintetében.

A mentorok szakmai tapasztalata, és a személyük jelentette kapcsolati tőke olyan útravalót jelent a program végeztével, amely a fiatalok pályára lépését, illetve pályafutásuk előmozdítását nagyban támogatja. A Déryné Program mentorai: Bakos-Kiss Gábor, Kozma András, Kulcsár Edit, Lukácsy György és Resetár Dániel.

BAKOS-KISS GÁBOR

Jászai Mari-díjas
színművész

KOZMA ANDRÁS

Hevesi Sándor-díjas
dramaturg, műfordító

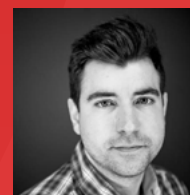
KULCSÁR EDIT

Dramaturg
kulturális menedzser

LUKÁCSY GYÖRGY

Újságíró
filmkritikus

RESETÁR DÁNIEL

Színész
drámajáték-vezető

Déryné

program

*A DÉRYNÉ
KÖZPONT*

DÉRYNÉ KÖZPONT

PRÓBATEREM

DÉRYNÉ KÖZPONT

2020 novemberében került átadásra a Déryné Központ, amely a program bázisaként fog szolgálni. A XIII. kerületi Reitter Ferenc utca 132. alatt álló épület a múlt század első évtizedében épült, eredetileg ipari használatra tervezett építményként. A rendszerváltás előtti években a Forgácsoló-Szerszámipari Vállalat telephelye volt, majd a 90-es évek közepétől napjainkig a legkülönbözőbb funkciókat töltötte be, és került egyre elhanyagoltabb állapotba.

A Déryné Program központjának egy olyan helyszínt kerestünk, amelyben megvolt a lehetőség a program igényeihez szabott feltételek és körülmények kialakítására, így esett a választás erre az üresen álló ipari épületre.

A felújítás során az épületet tégláig visszabontottuk, hogy kialakíthassuk benne egyedi elképzeléseinket. Az alagsorban található a színházi raktár. A földszinten egy különlegesen kiépített színházterem kapott helyet, amelynek egyediségét az adja, hogy tetszőlegesen szekcionálható, ennek megfelelő hang- és fénytechnikával ellátva.

A színházterem sokoldalúsága tökéletesen reprezentálja a Déryné Program sokszínűségét. Az épület első szintjén alakítottuk ki a program operatív folyamatait kiszolgáló tereket, itt kaptak helyet az „A” kategóriás irodák, tárgyaló, interak-

tív terek, étkező. A legfelső szinten három próbaterem, öltözők és egy edzőterem áll a Déryné Program saját társulata, valamint az alprogramok résztvevői rendelkezésére, hogy európai szintű környezetben alkothassanak.

A teljes épület technikai megvalósítását a legmodernebb megoldások jellemzik, a fűtési rendszertől a színpadtechnikai eszközökig.

A Központ biztosít helyszínt a Barangoló alprogramba bekerült, próbatermet igénylő alkotócsapatoknak, valamint a Déryné Társulat

saját produkcióinak próbájához. A premierekre is itt kerül majd sor, azonban nem fog állandó játszóhelyként funkcionálni.

A Déryné Központ tervezői – a MonoStudio két vezető tervező építész, Zombor Gábor DLA és Juhász Balázs – mottója: őrizve teremteni. Tevékenységüket ennek szellemében végzik: e szerint az alkotói folyamat lényege olyan gyengéd építészeti bánásmód, amely sajátos eszközrendszerével, közelítő munkamódszerével képes egyszerre őrizni és teremteni. Az építészet olyan alkotómunka, amely közös alkotó erővé rendezzi a helyzetekben rejlő építő

energiákat. A Déryné Központ kialakításának terve is e gondolat mentén született meg.

A ház terei az ipari racionalitás és mérnöki logika nyelvén szólnak. Az átlátható kialakítás, a terek egyszerűsége, a traktusok arányai könnyen fogadták be a színházi műhelytereket és a hozzájuk tartozó adminisztratív funkciót. Ez a kialakítás ezzel együtt pedig teret biztosít a művészi szabadság, a kreativitás és az alkotóvágy szabad szárnyalásának, otthont nyújtva a kultúra megszületésének, a jövő színházán tevékenykedőknek.

TÁRSULATUNK ELŐADÁSAI

A Déryné Társulat
2020. évi bemutatói

HERCZEG FERENC

DÉRYNÉ IFJASSZONY

SZÍNMIŰ KÉT RÉSZBEN

A magyar nyelvű színháztudomány kivívóiként tiszteljük a vándorszínészeket, ezeket az eltökélt alakokat, köztük az olyan nagy formátumú személyiségekkel, mint Déryné is volt.

Az előadás főhajtás a magyar színháztudomány hőkora előtt, ahol romantikus szerelmek, nagy fellángolások, szenvedélyes viszonyok szövevényében hol küszködnek, hol csatát nyernek hivatásuk, a magyar nyelvű színháztudomány ügyéért folytatott küzdelemben. A színpadon megelevenedő miliőt átszővi a színház erejébe vetett hit, ezért a láthatatlan bizonyosságért zajló folytonos törekvés, melyben ki-ki a maga tehetségével, leleményességével vagy éppen fondorlatával próbál érvényesülni.

Herczeg Ferenc kalandokkal, tréfákkal, felfokozott érzelmekkel kikövezett színművét a színészek hangszeres játéka teszi még virtuózabbá.

SZEREPLŐK:

Gróf Szepessy Teodor ____ Janka Barnabás
A Grófné _____ Szemerédi Bernadett
Aladárka, kisfiuk _ Turi Csongor/Dányi Bence
Thuretzky _____ Széplaky Géza
Etelka, a felesége _____ Fabók Mariann
Gabi, gyámfiuk _____ Horváth Márk
Déryné _____ Tarpai Viktória
Szentpétery Zsigmond __ Dánielfy Gergely
Szentpétery Zsuzsika _____ Vas Judit Gigi
Kilényi _____ Havasi Péter
Luby _____ Turi Bálint
Lubyné _____ Losonczy Kata
Gál _____ Dányi Krisztián
Nimling _____ Ivaskovics Viktor
A fuvaros _____ Habodász István
Jankó, huszár _____ Kárpáti Barnabás
Borcsa, szolgálóleány ____ Gulyás Gabriella

Díszlet _____ Csíki Csaba
Jelmez _____ Kiss Zsuzsanna
Rendezőasszisztens ____ Kernács Péter

Rendező _____ Vidnyánszky Attila

PETŐFI SÁNDOR
JÁNOS VITÉZ
ZENÉS JÁTÉK

SZEREPLŐK:

Jancsi _____ Horváth Márk
Iluska _____ Vas Judit Gigi
Boszorkány _____ Losonczi Kata
Huszárcapitány _____ Janka Barnabás
Francia király _____ Ivaskovics Viktor
Francia királylány _____ Tarpai Viktória
Zsiványvezér, huszár _ Széplaky Géza
Gazda, zsvány, huszár _____ Turi Bálint
Gazdaasszony, magyar lány,
francia lány _ Szemerédi Bernadett
Öreg halász,
zsvány, huszár _____ Dányi Krisztián
Török vezér,
zsvány _____ Habodász István
Zsivány, huszár, török _ Havasi Péter
Szerecsen király, magyar lány,
francia lány _____ Gulyás Gabriella
Zsivány, huszár,
török _____ Kárpáti Barnabás

Jelmez _____ Gyöngyösi Renáta

Rendező _____ Berettyán Nándor

Szerb Antal írta Petőfi emblemikus művéről:

„A magyar irodalomnak vannak sokkal nagyobb szabású alkotásai, mint a János vitéz. De a János vitéz az, amit az ember szeretne odaajándékozni külföldi ismerőseinek, hogy megérezzék a magyar népjelleg melegségét, humorát, semmihez sem fogható bábját, hogy megérezzék a magyar szívverését. Ebben a műben csodálatosan együtt van a magyar föld valósága és a magyar lélek álma. Ilyesmi, mint a János vitéz, a legnagyobbaknak is csak egyszer sikerül”.

A Déryné Program előadása rendhagyó formában, bő óra leforgása alatt kívánja bemutatni a nézők számára Petőfi Sándor halhatatlan klasszikusát. Az előadás nem csupán az iskoláskorúak, hanem az egész család számára maradandó élményt nyújt, lendületes, fiatalos játékmódjával.

Déryné

program

www.deryneprogram.hu

IMPRESSZUM

Főszerkesztő *Malik Andrea*

Közreműködő újságírók *Sallai Zsófia*
Steindl Gabriella
Flaisz János
Lukácsy György

Szövegírók *Erős Kinga*
Cziráki Judit
Kolti Helga

Fotó *Gádoros Márk*

Branding *Brandtailor*

Arculat, kreatív *StrongSolutions*

Címlap
Koncepció *Malik Andrea*
Kreatív *StrongSolutions*
Világítás *Fésűs Zsolt*
Fotó *Gádoros Márk*

A magazint kiadja *Déryné Nonprofit Kft.*
Ügyvezető *Kis Domonkos Márk*

Déryné

program

www.deryneprogram.hu

A Déryné Program
kulturstratégiai intézménye

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA